Grafik w zleceniu 9/10373

CENTRUM DOSKONALENIA OFICERÓW WOJSKA POLSKIEGO

im. gen. armii Stanisława POPŁAWSKIEGO

[redacted]

Egz. nr ...

BIBLIOTEKA NAUKOWA [redacted] 10373

TAKTYKA OGÓLNA

TEMAT: ORGANIZACJA I PROWADZENIE OBRONY PRZEZ PUŁK ZMECHANIZOWANY /pcz/

/ opracowanie metodyczne seminarium/

BIBLIOTEKA [redacted] 521

[redacted] 50615

WARSZAWA 1986

Brak w zleconiu 9/10373

CENTRUM DOSKONALENIA OFICERÓW WOJSKA POLSKIEGO
im. gen. armii Stanisława POPŁAWSKIEGO

[redacted]

Egz. nr ...

BIBLIOTEKA NAUKOWA [redacted] 10373 Domu Zjazdów Społecznych

TAKTYKA OGÓLNA

TEMAT: ORGANIZACJA I PROWADZENIE OBRONY PRZEZ PUŁK ZMECHANIZOWANY /pcz/

/ opracowanie metodyczne seminarium/

BIBLIOTEKA [redacted] Oficerów im. gen. armii St. Popławskiego

+ 8 fotokopii

BIBLIOTEKA [redacted] Akademii Obrony Narodowej

[redacted] 50615

WARSZAWA 1986

C E N T R U M D O S K O N A L E N I A O F I C E R Ó W WP

CYKL TAKTYKI

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1999 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
podpis

[redacted] Egz.nr .....

"ZATWIERDZAM "
KIEROWNIK CYKLU

płk dr Zbigniew RUSIN

Prot. 777/29.07.1997

[redacted] 10373

TAKTYKA OGÓLNA

TEMAT: ORGANIZACJA I PROWADZENIE OBRONY
PRZEZ PUŁK ZMECHANIZOWANY/pcz/

/ opracowanie metodyczne seminarium/

BIBLIOTEKA Centrum Doskonalenia Oficerów im. gen. zbroi. S. Pogorzelskiego
Nr ewid. [redacted] 5551

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid. [redacted] 50615
Akademii Obrony Narodowej

SPRAWDZIŁ
ZASTĘPCA KIEROWNIKA CYKLU
ppłk dypl. Józef MILLER

WARSZAWA 1997

OPRACOWANIE METODYCZNE
do przeprowadzenia seminarium ze słuchaczami
WKDO sztabów pułków i dywizji.

TEMAT: ORGANIZACJA I PROWADZENIE OBRONY PRZEZ PUŁK ZMECHANIZOWANY/pcz/

CEL: 1.Pogłębić wiedzę słuchaczy z zakresu organizacji i prowadzenia obrony przez pułk.
2.Ujednolicić poglądy słuchaczy na temat organizacji i prowadzenia obrony przez pułk.
3.Sprawdzić stopień opanowania przez słuchaczy wiedzy z zakresu organizacji i prowadzenia obrony przez pułk.

ZAGADNIENIA:

1.Obrona - wymuszony rodzaj działań bojowych.

1.1. Istota obrony, cel obrony oraz jej cechy.
2.2 Rola manewru siłami i środkami w obronie.

2.Przejście pułku do obrony.

2.1 Przejście pułku do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.
2.2 Przejście pułku do obrony bez styczności z nieprzyjacielem.

3.Rola, miejsce i zadania pułku w obronie.

4.Elementy składowe obrony pułku.

4.1 Ugrupowanie bojowe.
4.2 System ognia.
4.3 Inżynieryjna rozbudowa rejonu obrony.

5.Przygotowanie obrony.

5.1 Powzięcie decyzji.

5.2 Rekonesans i postawienie zadań bojowych.

5.3 Organizacja współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia bojowego.

6.Prowadzenie obrony.

6.1 Odparcie ataku i załamanie natarcia nieprzyjaciela przez przednim skrajem obrony.

6.2 Zniszczenie nieprzyjaciela w głębi obrony.

7.Właściwości organizacji i prowadzenia obrony przez pułk.

7.1 Przeszkód wodnych:

7.2 W nocy;

7.3 Dużego miasta /rejonu przemysłowego/;

7.4 Rejonu umocnionego;

7.5 Wybrzeża morskiego i wysp;

7.6 W górach;

7.7 W lesie;

7.8 W zimie.

FORMA: Seminarium.

CZAS: 4 godziny /180 min/.

MIEJSCE: Sala wykładowa.

LITERATURA:

1. Regulamin walki wojsk lądowych Sił Zbrojnych PRL część I /dywizja - pułk/. Sygn.Szkol. 636/85, str.248-320,371-410,BPN CDO nr pf. 3283.

2. Taktyka ogólna. Podręcznik. Sygn.Szt.Gen. 408/67,s.243 - 339.

3. Działania bojowe pułku /pz,pcz/.Podręcznik. ASG WP wewn. 3546/80, s.207 - 339, BPN CDO nr 03546.

4. Dowodzenie dywizją /pułkiem / w działaniach bojowych. Podręcznik-część II. ASG WP wewn.3716/82,s.162 - 208,BPN CDO 0445, 04245.

5. Regulamin sztabów /tymczasowy/. Sygn.Szt.Gen. 1108/83,s.60-110, BPN CDO 02883.

6. Zbiór norm faktycznych i taktyczno-specjalnych do stosowania w procesie kształcenia./Informator/BPN CDO 04831.

ZABEZPIECZENIE MATERIAŁOWE.

1. Rzutnik "LECH".
2. Tablica,kreda.
3. Schematy:
 3.1 Struktura obrony pułku zmechanizowanego BPN CDO nr Pf 851.
 3.2 Obrona wzmocnionego bp na tle ugrupowania bojowego pz,BPN CDO WP, nr 850.
4. Foliogramy:
4.1 Obrona pułku zmechanizowanego w dwóch rzutach.
 4.2 Ugrupowanie bojowe pz w jednym rzucie z odwodem.
 4.3 System ognia pułku zmechanizowanego w obronie.
 4.4 Wykonanie kontrataku drugim rzutem pułku.
 4.5 Obrona pułku zmechanizowanego w mieście o zabudowie zwartej.
 4.6 Obrona pułku zmechanizowanego w mieście o zabudowie luźnej.
 4.7 Obrona pułku zmechanizowanego w górach.
 4.8 Bitwa obronna pod Mławą w dniach 1-3 września 1939r.

WSKAZÓWKI:

a/ organizacyjne;

- zajęcie jest przerabiane w początkowym okresie kursu,po wykładach wprowadzających, a przed ćwiczeniem z obrony,
- kilka dni przed zajęciami udzielić słuchaczom wytycznych,w których polecić pobrać z biblioteki określoną literaturę, schematy oraz zagadnienia do seminarium nr bibl. 5100
- nakazać słuchaczom opracować na zajęcia referaty oraz foliogramy uzupełniające na podstawie otrzymanych zagadnień,
- przed zajęciami sprawdzić przygotowanie sali przez laboranta do prowadzenia zajęć,

b/ metodyczne;

- w procesie kształcenia na WKDO zajęcie to pozwala wykładowcy utrwalić i jednocześnie sprawdzić opanowanie zagadnień;
- słuchacze do zajęć przygotowują referaty oraz foliogramy wyczerpujące na nakazane przez wykładowcę zagadnienia,
- w czasie zajęć w zależności od czasu i możliwości realizacji

wykładowca może wybrać zagadnienia , z pozostałych zrezygnować,

PRZEBIEG ZAJĘCIA

CZĘŚĆ WSTĘPNA - 15 min.

1. Czynności organizacyjno -porządkowe:

- przyjęcie meldunku, sprawdzenie frekwencji;
- sprawdzenie stanu realizacji wytycznych przygotowawczych do seminarium.

2. Podanie tematu.

3. Wprowadzenie do tematu:

Obywatele oficerowie!

W dotychczasowym procesie szkolenia na kursie mieliście wykład z zasad organizacji i prowadzenia obrony. oraz wykład panelowy przedstawiający kompleksowo problemy organizacji i prowadzenia obrony.

Na dzisiejszym zajęciu wyjaśnimy problemy niezrozumiałe,ugruntujem posiadaną przez Was wiedzę po to by czuć się w przedmiocie pewnie i móc przystąpić do samodzielnego rozwiązywania zagadnień organizacji i prowadzenia obrony przez pułk,ćwiczenia do którego przystępujemy w następnym zajęciu.

Seminarium prowadzone będzie w duchu regulaminów, a szczególnie RWWL Sił Zbrojnych PRL -część I /dywizja - pułk/, sygn.Szkol.636/85.

Sposób prowadzenia zajęcia został podany na instruktażu, a zatem pozostało nam przystąpić do omawiania poszczególnych zagadnień.

Regulamin walki wojsk lądowych Sił Zbrojnych PRL-część I./dywizja-pułk/ na szr. 248 w pkt 368 określa - cytuję " Obrona jest rodzajem walki mającym na celu udaremnienie lub odparcie natarcia/uderzenia/ przeważających sił nieprzyjaciela, zadanie mu znacznych strat,utrzymanie ważnych rejonów /rubieży, obiektów/ i w ten sposób stworzenie sprzyjających warunków przejścia do natarcia - " koniec cytatu.

Dlatego też obronę należy rozumieć nie jako bierne oczekiwanie na uderzenia przeciwnika i ich odpieranie połączone z utrzymywaniem terenu , ale jako działania aktywne, których ostatecznym celem jest stworzenie warunków do przejścia do natarcia.

CZĘŚĆ GŁÓWNA - 165 min.

ZAGADNIENIE 1 - 15 min.

Obrona - wymuszony rodzaj walki.

Wskazówka metodyczna:

Wykładowca podaje treść zagadnienia i dokonuje krótkiego wprowadzenia. Następnie wyznacza słuchacza do wygłoszenia referatu, pozostali słuchacze pilnie śledzą treści wystąpienia.

Słuchacz wygłasza referat przed frontem grupy w określonym dogodnym miejscu do korzystania z pozostałych pomocy/foliogram,tablica itp./ i w czasie nie dłuższym, jak określono w zagadnieniach.

Wykładowca w tym czasie zajmuje miejsce w głębi sali, śledzi tok referowania,obserwuje zachowanie się pozostałych słuchaczy, pilnuje czasu wystąpienia.

Po zakończeniu referowania wykładowca otwiera dyskusję, którą na wstępie ukierunkowuje. Zamykając dyskusję daje jej ocenę, podsumuwuje i dając jednolity pogląd na zagadnienie, eksponuje treści zasadnicze.

Proponowane rozwiązania:

1,1 Istota obrony, cel obrony oraz jej cechy.

Walka jest jedynym sposobem odniesienia zwycięstwa. Walka - to zorganizowane zbrojne starcie dwóch przeciwnych stron, dążących do wykonania przy użyciu siły zadań w skali taktycznej.

Walka może być zaczepna, obronna, spotkaniowa,powietrzna,przeciwpowietrzna i morska.

Rodzajami walki są natarcie i obrona.

Obrona - rodzaj walki wymuszonej lub zamierzonej prowadzonej wówczas gdy natarcie jest niemożliwe lub niecelowe.

Obrona jest to przeciwdziałanie natarciu nieprzyjaciela.

Jest ona podstawowym, a równocześnie wymuszonym i przejściowym rodzajem walki.

Celem obrony jest odparcie lub uderemnienie natarcia /uderzenia/ przeważających liczebnie sił nieprzyjaciela, zadanie mu znacznych strat, utrzymanie ważnych rejonów/rubieży,obiektów/ i w ten sposób stworzenie sprzyjających warunków przejścia do zdecydowanego natarcia.

Do obrony wojska przechodzą czasowo, gdy natarcie jest niemożliwe lub niecelowe oraz gdy zachodzi konieczność zaoszczędzenia sił i środków, aby stworzyć warunki do prowadzenia natarcia na innych ważniejszych kierunkach.

Obronę stosuje się tam, gdzie ze względu na niedogodny teren, konieczność zaoszczędzenia sił i środków lub z innych przyczyn natarcie jest niecelowe.

Obrona polega na rażeniu nieprzyjaciela bronią jądrową , lotnictwem - w tym śmigłowcami szturmowymi- i innymi środkami już w chwili wykrycia nieprzyjaciela w rejonach wyjściowych lub w trakcie jego zbliżenia /na drogach marszu/, rozwijania się i ataku przedniego skraju obrony pułku.

Obrona na szczeblu pułku polega przedewszystkim na stworzeniu silnej strefy ognia przed przednim skrajem, zwłaszcza przeciwpancernego, szerokim manewrze ogniem, siłami i środkami, kontratakach i uporczywym utrzym ywaniu rejonów zamykających prawdopodobnie kierunki natarcia nieprzyjaciela oraz na szerokim wykorzystaniu fortyfikacji i rozbudowy inżynieryjnej.

Ażeby temu sprostać, obrona powinna być trwała i a k t y w n a, zdolna odeprzeć uderzenia nieprzyjaciela.

Trwałość i aktywność obrony osiąga się przez:

- prowadzenie ciągłego rozpoznania w celu wykrycia na czas przygotowań nieprzyjaciela do natarcia, tworzonych przez niego zgrupowań wojsk, kierunków ich uderzeń i prawdopodobnego zamiaru działań;
- niezwłoczne niszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela- w miarę wykrywania oraz zwalczanie systemów rozpoznawczo-uderzeniowych;

- umiejętne przygotowanie obrony zdolnej odeprzeć natarcie przeważających sił nieprzyjaciela i prowadzić skuteczną walkę z czołgami, lotnictwem i desantami powietrznymi;
- umiejętne wykorzystanie terenu, jego inżynieryjną rozbudowę i przygotowanie systemu zapór;
- nieszablonowe utworzenie ugrupowania bojowego wojsk oraz rozbudowę rejonów /pozycji/obrony;
- racjonalne prowadzenie ognia w celu porażenia nieprzyjaciela oraz zapewnienie skutecznej osłony luk i skrzydeł;
- wykonanie skutecznych uderzeń jądrowych na nacierającego nieprzyjaciela - dotyczy dywizji ;
- niezawodną obronę wojsk przed bronią jądrową i innymi środkami rażenia;
- niezawodną i ciągłą osłonę wojsk i obiektów przed uderzeniami nieprzyjaciela z powietrza;
- aktywne i śmiałe działania wojsk - w połączeniu z uporczywym utrzymywaniem zajmowanych przez nie pozycji i rejonów;
- wytrwałość broniących się wojsk i ich wysoki stan moralny;
- wykonanie na czas śmiałego manewru siłami i środkami oraz ogniem i zaporami na zagrożone kierunki;
- wykonanie kontrataku na nieprzyjaciela , który wtargnął w głąb obrony lub przerwał obronę;
- ścisłe współdziałanie wojsk;
- szybkie odtwarzanie zdolności bojowej wojsk i przygotowanie ich do prowadzenia długotrwałej walki w skażonym terenie;
- umiejętne ukrycie przed nieprzyjacielem ugrupowania bojowego, własnych wojsk, pozycji obronnych rejonów obrony /punktów oporu/ oraz wprowadzenie go w błąd co do sposobu prowadzenia obrony;
- organizację wszystkich rodzajów zabezpieczenia oraz zdecydowane i ciągłe dowodzenie wojskami.

1.2 Rola manewru siłami i środkami w obronie.

Rola manewru siłami i środkami w obronie zwiększa się. Wypływa to głównie ze wzrostu mocy ogniowej, siły uderzeniowej i manewrowości nacierającego nieprzyjaciela, któremu należy przeciwstawiać nie tylko uporczwy opór wojsk na pozycjach i pasach i ogień wszystkich środków, lecz również częsty manewr siłami i środkami w połączeniu z uderzeniem wojsk z głębi obrony. Przy ograniczonej ilości sił i środków wojsk broniących się zmiana stosunku sił i ognia na ważniejszych kierunkach i w decydującym momencie możliwa jest tylko przez manewr.

Manewr siłami i środkami jest jednym z ważnych sposobów zamknięcia wyrw powstałych w ugrupowaniu bojowym wojsk i zamiany oddziałów/pododdziałów/, które utraciły zdolność bojową wskutek uderzeń jądrowych nieprzyjaciela. Stosuje się go w celu przeciwdziałania przerwaniu się wojsk nieprzyjaciela w głąb i w stronę skrzydeł; wzmocnienia pododdziałów, które poniosły straty; stworzenia zgrupowań do wykonania kontrataków i zajęcia przez nie najdogodniejszego położenia w stosunku do nieprzyjaciela;zniszczenia desantów powietrznych oraz wyprowadzenia wojsk spod uderzeń jądrowych nieprzyjaciela do rejonów zapasowych.

Manewr wykonuje się rozmieszczonymi w głębi obrony drugimi rzutami i odwodami oraz siłami i środkami z nie atakowanych odcinków i z kierunków na których ataki nieprzyjaciela zostały odparte.

Przykład historyczny - foliogram nr 9

Doskonałym przykładem dobrej organizacji i uporczywie prowadzonej obrony jest bitwa stoczona w dniach 1-3 września 1939r. pod Mławą.

L Linii fortyfikacji mławsko-rzęgnowskich broniła wzmocniona 20 dywizja piechoty pułkownika dypl. W. Liszki - Lawicza.

Siły główne dywizji /78 i 80 pp/ obsadziły pozycję mławską szerokości 15 kilometrów o połowę słabszy oddział wydzielony /79pp/ zajmował pozycję rzęgnowską - 10 kilometrów szerokości. Między tymi pozycjami znajdował się odcinek "martwy".

Niemyje, wynoszący 6 kilometrów, w tym czasie na skutek suszy - łatwy do przejścia. Działdowo obsadzała 5 batalionem strzelców Nowogrocka Brygada Kawalerii. Między tą brygadą a 20 dywizję pod Mławą istniała luka szerokości 12 - 15 kilometrów.

Po drugiej stronie, w rejonie Krzynowłogi Małej i Ulatówki, rozwinięta była Mazowiecka Brygada Kawalerii, mająca do obrony 22 - kilometrowy odcinek frontu. Publicyści niemieccy nadawali pozycji pod Mławą miano "Linii Maginota" w rzeczywistości było to płytki pas umocnień - przeważnie ziemnych.

Obrona Mławy w dniach 1 - 3 września jakkolwiek skończyła się dla polskiej obrony niepowodzeniem, zadała Niemcom duże straty, które najskromniej mogły wynosić 1500 - 2000 zabitych i około 4000 zaginionych i rannych. Niemcy nawet zamierzali zbudować wielki panteon - mauzoleum dla uczczenia przelanej tu krwi żołnierza niemieckiego, na szczęście ofensywa radziecka 1945r., przerwała i ostatecznie przekreśliła te diabelskie zamysły.

ZAGADNIENIE 2 - 10 min.

Przejście pułku do obrony

Wskazówka metodyczna

Tok postępowania słuchaczy i wykładowcy jak w zagadnieniu pierwszym. Szczególną uwagę należy zwrócić na organizację i prowadzenie obrony przez pułk w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Proponowane rozwiązanie

2.1. Przejście pułku do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

W zależności od otrzymanego zadania i sytuacji pułku może przechodzić do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem lub bez styczności z nim.

Styczność z nieprzyjacielem lub jej brak ma zasadniczy wpływ na organizację i prowadzenie obrony, przy czym za styczność bezpośrednią uważa się oddalenie walczących stron pozwalające na wzajemne obezwładnienie ogniowe środkami występującymi na danym szczeblu.

Pułk będzie zazwyczaj prowadzić działania w składzie dywizji i realizować zadania stawiane przez nią. Do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem może przechodzić w następujących wypadkach:

- w wyniku niepomyślnego rozwoju działań bojowych, np.załamania się natarcia, niepomyślnego rozwoju boju spotkaniowego;
- w celu odparcia z miejsca kontrataku przeważających sił nieprzyjaciela;
- dla umocniania i utrzymania uchwyconych rejonów do czasu podejścia sił głównych dywizji;
- celem zabezpieczenia otwartego skrzydła nacierającej dywizji.

Pułk, przechodząc do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, rozpocznie jej organizację w takim ugrupowaniu w jakim dotychczas działał, dokonując koniecznych zmian stopniowo. Pododdziały pułku, zwłaszcza pierwszorzutowe w zależności od dotychczas prowadzonych działań i wykonywanych zadań mogą przechodzić do obrony nie jednocześnie lecz w miarę opanowania określonej rubieży. Będą one posiadały względne bezpieczeństwo przed uderzeniami jądrowymi przy wzmożonym zagrożeniu środkami konwencjonalnymi.

2.2 Przejście pułku do obrony bez styczności z nieprzyjacielem.

Pułk będzie organizował obronę bez styczności z nieprzyjacielem wtedy, gdy jego elementy ugrupowania bojowego znajdują się poza zasięgiem ogólnej masy ognia artylerii nieprzyjaciela.
Sytuacje w których pułk będzie przechodzić do obrony bez styczności z.nieprzyjacielem:

- pułk w ramach dywizji organizuje obronę jako jej drugi rzut lub odwód;
- przy organizacji obrony wybrzeża lub wyspy;
- gdy działa jako oddział wydzielony w pasie przesłaniania;
- dywizja, w której skład wchodzi, organizuje obronę, bez styczności z nieprzyjacielem.

Podczas przechodzenia do obrony bez styczności z nieprzyjacielem wzrasta zagrożenie bronią masowego rażenia, jest jednak wiele czynników dodatnich, między innymi:

- możliwość użycia i czas na wykorzystanie sprzętu technicznego do rozbudowy inżynieryjnej rejonów obrony;
- możliwość dokładnego przestudiowania terenu i wyboru najdogodniejszych pozycji i rejonów obrony;

- większą swobodę poruszania się w terenie, a także więcej czasu na organizację systemu ognia oraz przygotowanie manewru siłami i środkami;
- Wreszcie brak styczności pozwala w większym stopniu na rozbudowę zapór inżynieryjnych, przede wszystkim przed frontem obrony pułku.

ZAGADNIENIE 3 - 10 min.

Rola, miejsce i zadania pułku w obronie.

Wskazówka metodyczna.

Tok postępowania słuchaczy i wykładowcy jak w zagadnieniu pierwszym. Zagadnienie to potraktować jako główne w całości zajęcia, dlatego należy żądać szczegółowego i dokładnego przedstawiania zagadnienia, dając w podsumowaniu jednolity pogląd.

Proponowane rozwiązanie.

Pułk zmechanizowany i pułk czołgów mogą prowadzić obronę z zasady w ramach dywizji, rzadzej samodzielnie będąc w pierwszym lub drugim rzucie bądź w odwodzie ogólnym armii /dywizji/. Pułk czołgów - jako bardziej predysponowany do wykonywania kontrataków - z zasady będzie używany w obronie do drugiego rzutu lub odwodu ogólnego/.
Mogą też bronić się na samodzielnym kierunku.

Każdy z nich może działać jako oddział wydzielony w pasie przesłaniania lub częścią sił organizować obronę pozycji przedniej. Dywizja skupia wysiłek obrony na określonych kierunkach stąd też pułk może się znaleźć na jej głównym pomocniczym kierunku.

Pułk drugiego rzutu broni się z reguły na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela i jest w stałej gotowości do wykonania kontrataku albo zastąpienia tych oddziałów pierwszego rzutu, które utraciły zdolność bojową.

Jeżeli w drugim rzucie jest pułk czołgów lub pułk zmechanizowany na bojowych wozach piechoty, to powinny one być gotowe do zajęcia rubieży ogniowych.

A ponadto pułk będąc w drugim rzucie może wykonywać zadania:

- rozbijania desantu nieprzyjaciela;
- wykonania uderzenia przed przedni skraj obrony we współdziałaniu z innymi oddziałami;
- zamykania wyrw, które powstały po uderzeniach jądrowych.

Treść zadań pułku oraz sposób ich wykonania zależy przede wszystkim od zamiaru rozegrania walki przez dywizję, czy dywizja zamierza załamać natarcie nieprzyjaciela w oparciu o uporczywą obronę pułków pierwszego rzutu i kontrataki drugim rzutem, czy też w głębi obrony.

Ześrodkowując główny wysiłek w rejonie obrony pułków pierwszego rzutu zadaniem ich będzie zadanie nieprzyjacielowi znacznych strat przed przednim skrajem obrony i utrzymanie rejonów decydujących o ich trwałości, a w wypadku włamania się nieprzyjaciela w ich obronę - niszczenie go kontratakami drugich rzutów lub gdy kontratak jest niemożliwy lub niecelowy , pułk nie dopuszcza do rozprzestrzeniania się nieprzyjaciela w głąb obrony i w stronę skrzydeł, oraz stwarza warunki do wykonania kontrataku drugim rzutem dywizji.

Gdy zamiar rozegrania walki przez dywizję przewiduje wykonywanie kontrataków, wówczas pułk będący w drugim rzucie dywizji nie obsadza kolejnej rubieży (pozycji), lecz rozmieszcza się w rejonie, i w nim przygotowuje również obronę.

Pułk drugiego rzutu , nie przewidziany do kontrataków, zawczasu zajmuje wyznaczone mu pozycje i przygotowuje się do uporczywej obrony.

Odwód ogólnowojskowy będzie otrzymywał zadania doraźne, wynikłe podczas walki.

Pułk jako oddział wydzielany dywizji w pasie przesłaniania może otrzymać następujące zadania:

- opóźnić podejści nieprzyjaciela do głównego pasa obrony dywizji;
- zmusić do rozwinięcia jego sił głównych i zadając mu straty - osłabić i zdezorganizować natarcie na główny pas obrony;
- rozpoznać kierunki natarcia ze szczególnym uwzględnieniem kierunku głównego uderzenia;
- nie dopuścić do wcześniejszego rozpoznania przebiegu głównego pasa.

ZAGADNIENIE 4 - 30 min. foliograf nr 2,3,4

Elementy składowe obrony pułku.

Wskazówka metodyczna.

Tok postępowania słuczaczy i wykładowcy jak w zagadnieniu pierwszym. Szczególną uwagę należy zwrócić na dokładne zrozumienie ugrupowania bojowego, systemu ognia i ich wzajemne uwarunkowania.

Proponowane rozwiązanie.

Obronę pułku stanowią:
- ugrupowanie bojowe;
- system ognia;
- inżynieryjna rozbudowa rejonu obrony.

Elementy obrony pułku stanowią jednolitą całość. Występując samodzielnie, są jednocześnie ściśle ze sobą związane i wzajemnie się warunkujące.

4. 1 Ugrupowanie bojowe.

Ugrupowanie bojowe pułku w obronie zależy od:
- treści zadania pułku;
- sytuacji taktycznej;
- terenu rozegrania walki obronnej;
- ważności bronionego kierunku i przewidywanej siły uderzenia nieprzyjaciela.

W każdym wypadku ugrupowanie bojowe powinno odpowiadać zamiarowi rozegrania walki i gwarantować:
- najefektywniejsze wykorzystanie sił i środków;
- narastanie siły oporu w miarę natarcia nieprzyjaciela;
- utrzymanie ważnych rejonów obrony;

- łatwość manewru, wykonania kontrataków i odtwarzania systemu ognia;
- korzystne warunki dowodzenia i współdziałania oraz zabezpieczenia działań bojowych;
- ochronę wojsk i sprzętu przed uderzeniami bronią masowego rażenia i ogniem nieprzyjaciela;
- najlepsze wykorzystanie terenu do obrony.

Ugrupowanie bojowe pułku w obronie może składać się z dwóch lub jednego rzutu. Przy ugrupowaniu bojowym pułku w jeden rzut wydziela się odwód ogólny. Jednorzutowe ugrupowanie pułk przyjmuje:

- gdy nie posiada dostatecznej ilości sił, by przyjąć ugrupowanie dwurzutowe;
- gdy przeszedł z natarcia lub innego rodzaju działań do obrony w ugrupowaniu jednorzutowym i nie miał możliwości odtworzenia drugiego rzutu;
- gdy teren nie pozwala na wykorzystanie drugiego rzutu.

Pułkowi wyznacza się rejon obrony.
Szerokość rejonu obrony zależy od: możliwości bojowych pułku, miejsca w ugrupowaniu bojowym, charakteru terenu oraz wymaganego rozśrodkowania pododdziałów w celu zmniejszenia ich wrażliwości na uderzenia jądrowe nieprzyjaciela. W warunkach zachodniego teatru działań wojennych szerokość rejonu obrony pułku może wynosić 10 - 15 km., głębokość - do 12 km.

W rejonie obrony pułk przygotowuje i obsadza dwie pozycje. Ugrupowanie bojowe pułku w obronie składa się z:

- pododdziałów pierwszego rzutu;
- pododdziałów drugiego rzutu lub odwodu /odwodów/ ogólnowojskowego;
- pododdziałów artylerii dyspozycyjnej dowódcy pułku lub pułkowej grupy artylerii /PGA/;
- odwodu przeciwpancernego;
- oddziału zaporowego;
- odwodu inżynieryjnego;
- oddziału zabezpieczenia ruchu;
- odwodu chemicznego;
- pododdziałów tyłowych.

Pierwszy rzut jest niezwykle ważnym elementem w obronie pułku, którego zadaniem będzie załamanie natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem, uporczywe utrzymywanie ważnych rejonów na pierwszej pozycji, a w przypadku włamania się w głąb obrony, - stworzenie warunków do jego rozbicia i ostatecznego załamania natarcia.

Pułk zmechanizowany w ugrupowaniu dwurzutowym może wydzielić do pierwszego rzutu dwa - trzy bataliony piechoty, które może wzmocnić czołgami i dywizjonem artylerii pułkowej. Przy jednorzutowym ugrupowaniu pułk wydziela do pierwszego rzutu trzy - cztery bataliony.

Pułk czołgów wydziela do pierwszego rzutu do trzech kompanii czołgów, a przy jednorzutowym ugrupowaniu - do czterech kompanii czołgów. Będąc w pierwszym rzucie dywizji może być wzmocniony dodatkowo siłami od kompanii do batalionu piechoty.

Drugi rzut pułku może składać się z jednego - dwóch batalionów, w tym przeważnie batalionu czołgów.

Pułk czołgów może wydzielić do drugiego rzutu jedną - dwie kompanie czołgów.

Drugi rzut pułku broni rejonu na drugiej pozycji, zamyka luki powstałe po uderzeniach jądrowych nieprzyjaciela, zamienia pododdziały pierwszego rzutu, które utraciły zdolność bojową.

Odwód ogólnowojskowy tworzy się - w składzie do dwóch kompanii / kp, kcz/, - wtedy gdy pułk ugrupowany jest w jednym rzucie, wykonuje zadania doraźne wynikłe w toku prowadzenia walki obronnej.

Artyleria.Pułk w obronie może otrzymać jeden - dwa dywizjony artylerii/wyjątkowo-trzy/ a niekiedy wogóle. Przydzieloną artylerię z zasady wykorzystuje się w sposób scentralizowany, tworząc pułkową grupę artylerii /PGA/, której stanowiska ogniowe wyznacza się między pierwszą a drugą pozycją oraz w rejonie drugiej pozycji, nie bliżej niż 3 - 4 km. od przedniego skraju.

Artyleria w obronie przeznaczona jest do niszczenia środków napadu jądrowego i chemicznego nieprzyjaciela, porażenia jego wojsk na dalekich podejściach do obrony, podczas ich zbliżania się do przedniego skraju i na rubieżach rozwijania /w rejonach wyjściowych do natarcia; zwalczania artylerii; środków obrony przeciwlotniczej i walki radioelektronicznej oraz stanowisk dowodzenia; uczestniczenia w odpieraniu ataków czołgów i piechoty; niszczenia i obezwładniania nieprzyjaciela, który się włamał w obronę; niszczenia jego desantów powietrznych; wykonania artyleryjskiego przygotowania i wsparcia kontrataków drugich rzutów /odwodów/. Oprócz tego artyleria bierze udział w ogniowym kontrprzygotowaniu,wspiera pododdziały broniące pasa przesłaniania /pozycji przedniej/ i wydzielone do ubezpieczenia bojowego, osłania ogniem skrzydła pododdziałów i luki między nimi oraz wyłomy powstałe w wyniku uderzeń jądrowych nieprzyjaciela, przeprowadza zdalne minowanie, oświetla teren, niszczy środki oświetlające i przyrządy noktowizyjne nieprzyjaciela.

Pułk organizuje obronę przeciwlotniczą w oparciu o środki organiczne pododdziałów, przede wszystkim batalionów i baterii przeciwlotniczej pułku.

Przeznaczone są do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego; osłony wojsk pierwszego i drugiego rzutu /odwodu/ rozmieszczonych na pozycjach obronnych, w rejonach ześrodkowania i podczas wykonawania kontrataków, a także artylerii w rejonach stanowisk ogniowych; niszczenie nieprzyjaciela powietrznego działającego przede wszystkim na małych wysokościach oraz do walki z jego desantami powietrznymi w czasie ich przelotu i desantowania /lądowania/.

Odwód przeciwpancerny organizowany jest w pułku zmechanizowanym z etatowej baterii przeciwpancernej pułku i głównym jego zadaniem jest niszczenie czołgów nieprzyjaciela, które przerwały się w głąb obrony.

Ponadto może:

- zamykać wyłom po uderzeniu jądrowym nieprzyjaciela;
- zabezpieczać styk, skrzydło lub istniejącą lukę;
- zabezpieczać rubież wyjścia drugiego rzutu do kontrataku.

Oddział zaporowy /OZap./ pułku organizuje się zazwyczaj w sile plutonu saperów ze środkami minowania. Rozmieszcza się między pierwszym a drugim rzutem z przeznaczeniem do manewrowego minowania na kierunkach natarcia czołgów nieprzyjaciela. Zazwyczaj działa w ścisłym współdziałaniu z odwodem przeciwpancernym.

Odwody: inżynieryjny i chemiczny tworzy się z organicznych pododdziałów/kompanii saperów i plutonu chemicznego/, rozmieszcza między pozycjami lub w rejonie drugiej pozacji, najszęściej w pobliżu stanowiska dowodzenia, z przeznaczeniem do wykonania zadań wynikłych w toku walki.

Grupę ratunkowo-ewakuacyjną organizuje się celem udzielenia pomocy pododdziałom w rejonach porażenia bronią masowego rażenia. Do działania zbiera się ją na sygnał ze wskazaniem rejonu.

4. 2 System ognia.

Ogniowe porażenie w obronie polega na kompleksowym oddziaływaniu ogniowym na nieprzyjaciela przed przednim skrajem i w głębi obrony.

System ognia w obronie obejmuje: przygotowany, zmasowany, ześrodkowany i zaporowy ogień artylerii z zakrytych stanowisk ogniowych na rejony, odcinki i rubieże na podejściach do obrony, przed przednim skrajem, na skrzydłach i w głębi obrony; strefy ognia środków przeciwpancernych i ciągłego wielowarstwowego ognia wszystkich innych rodzajów środków rażenia przed przednim skrajem, na skrzydłach, w głębi obrony i lukach między pododdziałami; manewr ogniem w celu jego masowania na dowolnym zagrożonym kierunku lub odcinku.

Przy organizacji systemu ognia dowódca pułku wskazuje rejony uderzeń środków przełożonego: planowane uderzenia jądrowe, uderzenia lotnictwa, ognie artylerii i innych środków.

Artyleria razi nieprzyjaciela dalekimi napadami ogniowymi, ogniami ześrodkowanymi i zaporowymi przed przednim skrajem, na kierunkach natarcia głównej masy jego piechoty i czołgów. Nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony, obezwładnia się ogniem ześrodkowanym, a dla wzbronienia jego rozprzestrzeniania się powinny być wykonane ognie zaporowe. Podczas wsparcia kontrataku wykonuje się na najważniejsze cele ognie ześrodkowane.

Środki przeciwpancerne i środki ogniowe, które mogą prowadzić walkę z czołgami, należy rozmieszczać w rejonie obrony pułku w taki sposób, aby mogły niszczyć czołgi nieprzyjaciela nie tylko przed przednim skrajem, ale i w głębi rejonu obrony we współdziałaniu ze śmigłowcami bojowymi. W batalionowych rejonach obrony i kompanijnych punktach oporu, bojowe wozy piechoty i środki przeciwpancerne powinny swoim ogniem ze skrzydeł i z głębi, przykrywać kierunki zagrożenia pancernego oraz naturalne i sztuczne zapory przeciwpancerne.

System ognia broni strzeleckiej organizuje się w celu niszczenia siły żywej nieprzyjaciela. Podstawą tego systemu jest ogień wszystkich środków strzeleckich włącznie z bronią pokładową bojowych wozów piechoty i transporterów opacerzonych.

System ognia osiąga gotowość wówczas, gdy obsługi środków ogniowych zajęły stanowiska, postawiono im zadanie, przygotowały dane do strzelania oraz zostały zaopatrzone w amunicję.

4. 3 Inżynieryjna rozbudowa rejonu obrony.

Inżynieryjna rozbudowa szczególnie rozbudowa fortyfikacyjna, zapór inżynieryjnych - jest jednym z zasadniczych elementów trwałości obrony.

Pułk rozbudowuje:

- dwie pozycje obronne;
- stanowiska ogniowe artylerii;
- drogi dojazdu, rubieże ogniowe i rubieże kontrataku oraz rubieże odwodów specjalnych /OPpanc. i OZap/;
- stanowisko dowodzenia i punkty obserwacyjne.

Pierwszą pozycję tworzą rejony obrony batalionów pierwszego rzutu /kompanie czołgów pcz/, które z kolei składają się z kompanijnych /plutonowych/ punktów oporu. Kompania piechoty ma możliwość organizacji i prowadzenia obrony w punkcie oporu o szerokości 1 - 1,5 km. oraz głębokości 0,5 - 1 km., a kompania czołgów o szerokości 1,5 - 2 km. i głębokości 1 - 1,5 km. Między kompanijnymi

punktami oporu dopuszcza się luki do 1,5 km, które powinny być obserwowane, przestrzeliwane ogniem skrzydłowym i krzyżowym wszystkich środków ogniowych, zwłaszcza środków przeciwpancernych oraz osłonięte zaporami i ogniem artylerii.

Batalion piechoty może więc bronić rejonu o szerokości 3 - 5 km i głębokości do 3 km.

Drugą pozycję rozbudowuje - na podobnych zasadach - drugi rzut pułku w odległości 4 - 6 km od pierwszej.

Pozycje ryglowe tworzy się na całą głębokość rejonu obrony pułku w celu uniemożliwienia nacierającemu nieprzyjacielowi rozprzestrzeniania się w stronę skrzydeł. Pozycje te mogą jednocześnie stanowić rubież rozwinięcia do kontrataków albo rubież ogniową pododdziałów czołgów i pododdziałów zmechanizowanych na bojowych wozach piechoty i znajdujących się w drugim rzucie /odwodzie ogólnym/.

Poza tym pułk pierwszego rzutu na rozkaz dowódcy dywizji może organizować pozycję przednią lub pozycję ubezpieczeń bojowych. Na pozycję przednią na swoim kierunku pułk może wydzielić od kompanii do batalionu piechoty /kcz/.

Pozycję przednią tworzy się w styczności lub bez styczności z nieprzyjacielem, wtedy gdy istnieją ku temu warunki, dla osiągnięcia następujących celów:

- wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do przebiegu przedniego skraju obrony;
- tworzenie dogodniejszych warunków rozbudowy pierwszej pozycji i zabezpieczenie przed niespodziewanym uderzeniem wojsk nieprzyjaciela;
- zabezpieczenie - przed rozpoznaniem nieprzyjaciela - głównych rejonów obrony, a zwłaszcza systemu ognia przeciwpancernego;
- rozpoznanie kierunków natarcia nieprzyjaciela, a zwłaszcza głównego kierunku uderzenia;
- zmuszenie do rozwinięcia sił głównych nieprzyjaciela i dezorganizacja jego natarcia.

Gdy nie organizuje się pozycji przedniej, a istnieją sprzyjające warunki, pułk pierwszego rzutu może organizować pozycję ubezpieczeń bojowych.

ZAGADNIENIE 5 - 30 min.

Przygotowanie obrony.

Wskazówka metodyczna.

Tok postępowania słuchaczy i wykładowcy jak w zagadnieniu pierwszym. Szczególną uwagę należy zwrócić na organizację walki, pozostałe przedsięwzięcia stanowią tematy odrębnych zajęć.

Proponowane rozwiązanie.

Przygotowanie obrony w pułku rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania bojowego.

Przygotowanie obrony obejmuje:

- organizację walki / powzięcie decyzji, postawienie zadań bojowych pododdziałom, organizację współdziałania, wszechstronne zabezpieczenie walki i dowodzenia, planowanie walki/;
- przygotowanie pułku do wykonania zadania bojowego;
- zajęcie obrony;
- utworzenie ugrupowania bojowego i zorganizowanie systemu ognia;
- rozbudowę inżynieryjną rejonu obrony;
- organizację i prowadzenie pracy politycznej;
- przeprowadzenie kontroli gotowości obrony pododdziałów do wykonania zadań bojowych;
- inne przedsięwzięcia.

5. 1 Powzięcie decyzji.

Powzięcie decyzji stanowi podstawowy etap pracy dowódcy pułku związany z organizacją obrony.

W decyzji dowódca pułku między innymi określa: sposób rażenia nieprzyjaciela na prawdopodobnych kierunkach jego natarcia; rejony, w których zamierza się wykonać na nieprzyjaciela uderzenia bronią jądrową oraz kontrataki; rejony od których utrzymania zależy trwałość obrony; ugrupowanie sił i środków oraz inżynieryjną rozbudowę rejonu obrony z uwzględnieniem właściwości terenu i manewru.

Powinna ona obejmować:

- zamiar walki;

- zadania bojowe pododdziałów /elementów ugrupowania bojowego/;
- główne problemy współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych;
- sposób organizacji dowodzenia.

Ponadto dowódca określa główne zadania pracy partyjno-politycznej.

W meldunku decyzji dowódca pułku podaje dane o nieprzyjacielu i wnioski z oceny jego sił i działań.

Decyzję o obronie pułku dowódca wypracowuje w wyniku analizy zadania i oceny sytuacji.

Dowódca analizuje zadanie w zasadzie samodzielnie, natomiast sytuację oceniać może samodzielnie /przy ograniczonym czasie/ lub przy współudziale szefa sztabu i oficerów sztabu pułku. Sztab pułku zgodnie z wytycznymi dowódcy przygotowuje dane do decyzji, a po jej powzięciu przez dowódcę, ściśle i terminowo wykonuje czynności organizacyjne oraz kontroluje podległe wojska i udziela im pomocy we właściwym zorganizowaniu obrony.

Analiza zadania.

Celem analizy zadania jest jego zrozumienie. Aby właściwie zrozumieć swoje zadanie, dowódca pułku musi uzmysłowić sobie, w jaki sposób przełożony chce działać, aby wykonać stojące przed nim zadanie, jakie do tego angażuje siły i środki i jakie przewiduje dla nich zadania.

Pracę myślową dotyczącą analizy zadania dowódca rozpoczyna z chwilą jego otrzymania, która trwa do czasu wyjaśnienia takich problemów, jak:

- jakie znaczenie ma kierunek broniony przez pułk/główny czy pomocniczy/;
- na czym polega zadanie pułku /na uporczywym utrzymaniu nakazanego rejonu, czy na czasowym utrzymaniu ważniejszych rejonów/ pozycji do stworzenia warunków do organizacji obrony w głębi/;
- w jaki sposób i w którym miejscu zostaną wykonane uderzenia ogniowe;
- w jaki sposób walczyć z nieprzyjacielem, który włamie się w ugrupowanie pułku /kontrataki czy obrona pozycji/;
- gdzie skupić główny wysiłek;
- jakie przyjąć ugrupowanie bojowe/w jeden czy dwa rzuty/.

Kalkulacja czasu.

Niemożliwe jest wyciągnięcie właściwych wniosków z analizy zadania i oceny sytuacji bez uwzględnienia czynnika czasu. Kalkulację czasu przeprowadza dowódca osobiście lub wspólnie z szefem sztabu jednocześnie z analizą zadania lub natychmiast po jej zakończeniu.

Dane wyjściowe do kalkulacji czasu otrzymuje pułk w rozkazie przełożonego, zwykle dotyczą one:
- czasu meldowania decyzji;
- terminu zajęcia obrony przez pułk;
- gotowości systemu ognia;
- gotowości inżynieryjnej rozbudowy rejonu obrony.

W oparciu o te dane dowódca określa czas ogólny, jakim dysponuje, ustala czas na wypracowanie decyzji oraz realizację każdego z pozostałych przedsięwzięć wchodzącym w zakres przygotowania obrony;
- powzięcia decyzji, rekonesansu postawienia zadań bojowych pododdziałom;
- zajęcia obrony przez poszczególne pododdziały;
- gotowości systemu ognia i inżynieryjnej rozbudowy rejonu obrony pułku;
- czasu przeprowadzenia kontroli gotowości obrony.

Po dokonaniu analizy zadania i kalkulacji czasu dowódca określa:
- jakie czynności należy wykonać natychmiast;
- przekazuje pododdziałom zarządzenia wstępne osobiście lub przez szefa sztabu, oraz niezbędne wytyczne dla oficerów sztabu i szefów rodzajów wojsk w celu przygotowania przez nich meldunków - danych do decyzji lub odpowiedzi na interesujące go pytania.

Ocena sytuacji.

Na szczeblu pułku w zakres oceny sytuacji wchodzi ocena nieprzyjaciela sił własnych, sąsiadów, terenu, sytuacji skażeń i zakażeń, stanu pogody, pory roku i doby.

W ocenie nieprzyjaciela rozpatruje się:
- skład bojowy i możliwości, ze szczególną wnikliwością ocenia się te zgrupowania nieprzyjaciela, które już rozpoczęło lub w najbliższym czasie rozpocznie natarcie;
- możliwy czas i sposób przejścia do natarcia;
- prawdopodobny cel działań tych sił i kierunek ich głównego uderzenia;
- możliwe ugrupowanie nieprzyjaciela oraz prawdopodobny jego manewr przed natarciem i w jego trakcie;
- możliwe zadania i sposób stosowania środków rażenia, a szczególnie broni jądrowej, artylerii i lotnictwa;
- możliwości użycia przez nieprzyjaciela desantów powietrznych;
- możliwe kierunki i czas wprowadzenia odwodu;
- wykorzystanie warunków terenowych, atmosferycznych, pory dnia, roku itp.

Na podstawie wniosków z oceny nieprzyjaciela dowódca pułku powinien określić:
- czas, siły i kierunki natarcia nieprzyjaciela;
- najbardziej prawdopodobny kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela.

Siły własne.

Istotą oceny sił własnych jest ustalenie najbardziej celowego sposobu wykorzystania - będących w dyspozycji dowódcy - sił i środków do realizacji stojącego przed pułkiem zadania. Określa się:
- aktualny stan gotowości bojowej pododdziałów pułku i wynikające stąd możliwości utworzenia określonych elementów ugrupowania bojowego;
- stopień napromieniowania i skażeń stanu osobowego oraz straty;
- aktualne położenie wojsk własnych w stosunku do nieprzyjaciela i określa, do jakich zadań mogą być użyte;
- możliwości dokonania zmian w ugrupowaniu oraz określa, które pododdziały wykorzystać w rejonie głównego wysiłku, które w pierwszym, a które w drugim rzucie;

- stan artylerii, możliwości jej wykorzystania;
- możliwości zorganizowania obrony przeciwpancernej;
- możliwości przygotowania inżynieryjnej rozbudowy terenu;
- materiałowe, medyczne i techniczne zaopatrzenie pododdziałów.

Sąsiedzi.

Przy ocenie sąsiadów dowódca rozpatruje ich położenie i charakter działań oraz wpływ na wykonanie zadania przez pułk i potrzeby z nim współdziałania i powinien udzielić sobie odpowiedzi na następujące pytania:
- jak przebiega przedni skraj obrony;
- w jaki sposób i jakimi siłami zabezpieczyć styki, skrzydła /rozpoznanie, ogień, manewr itp/;
- z kim, w jakim okresie i jak współdziałać?

Teren.

Dowódca pułku ocenia teren po stronie nieprzyjaciela i wojsk własnych i ustala:
- ogólny charakter na podejściach i w głębi obrony pułku;
- warunki prowadzenia obserwacji;
- właściwości ochronne i maskujące terenu;
- możliwe zmiany po wykonaniu uderzeń jądrowych;
- stan dróg i przejezdność terenu poza nimi.

Oceniając teren na podejściach, określa rejony w których możliwe jest rozśrodkowanie zgrupowań nieprzyjaciela, drogi jego podejścia do przedniego skraju, rubieże rozwinięcia i rubież ataku, prawdopodobne podstawy wyjściowe, rejony rozmieszczenia jego artylerii i środków radiotechnicznych.

Po stronie własnej dowódca rozpatruje:
- możliwy przebieg przedniego skraju i poszczególnych pozycji obronnych, przewidywane zniszczenia i zawały czy zmiany w ukształtowaniu terenu;
- kierunki w terenie dogodnym do uderzeń /kontrataków/ drogi manewru, rubieże rozwinięcia i rejony rozmieszczenia elementów ugrupowania bojowego.

5. 2 Rekonesans i postawienie zadań bojowych.

W każdych warunkach organizacji obrony dowódca pułku powinien przeprowadzić rekonesans. Rekonesans pozwoli dowódcy skonfrontować opracowaną na podstawie mapydecyzję z faktyczną sytuacją i warunkami terenowymi i w razie konieczności - wprowadzić niezbędne zmiany.

W czasie rekonesansu dowódca pułku konkretyzuje:

- położenie zgrupowań nieprzyjaciela i prawdopodobne kierunki jego natarcia, przede wszystkim kierunek głównego uderzenia i prawdopodobne rubieże rozwinięcia lub rejony wyjściowe do natarcia;
- przebieg przedniego skraju obrony, linie rozgraniczenia i zadanie pułku;
- rejon głównego wysiłku i rejony, od których utrzymania zależy trwałość obrony;
- przebieg pozycji, w tym pozycji przedniej / pozycji ubezpieczenia bojowego/; rejony obrony pododdziałów pierwszego i drugiego rzutu i ich zadania; rejony stanowisk ogniowych artylerii i pododdziałów obrony przeciwlotniczej; rejony rozmieszczenia odwodów i oddziału zaporowego;
- obiekty uderzeń broni jądrowej oraz rubieże bezpieczeństwa;
- obiekty uderzeń ładunkami zwykłymi oddziału rakiet i lotnictwa oraz sposób i kolejność porażenia ogniowego nieprzyjaciela podczas wzbraniania podejścia i rozwijania ogniowego odparcia jego ataku, ogniowego wsparcia broniących się wojsk i ogniowego porażenia nieprzyjaciela podczas wykonywania kontrataków;
- kierunki kontrataków drugich rzutów i odwodów, rubieże rozwinięcia na każdym kierunku i drogi wyjścia na nie;
- rubieże ogniowe odwodu przeciwpancernego batalionu czołgów, oraz batalionu zmechanizowanego na bojowych wozach piechoty, działającego w składzie drugiego rzutu /odwodu ogólnego/, miejsca przygotowania zasadzek i rubieże minowania oddziału zaporowego;

- jakie, gdzie i w jakim czasie przygotować zapory inżynieryjne oraz pozostawione w nich przejścia; obiekty które należy obowiązkowo przygotować do zniszczenia;
- charakter, rodzaj, zakres i terminy rozbudowy fortyfikacyjnej terenu w rejonie obrony;
- rubieże ustawiania zasłon dymnych;
- zamierzenia związane z wszechstronnym zabezpieczeniem walki, styków i skrzydeł, prowadzeniem przez wojska działań w nocy i w innych warukach złej widoczności;
- miejsce stanowisk dowodzenia.

Po rekonesansie dowódca pułku wydaje rozkaz bojowy pododdziałom /stawia zadania bojowe/, w którym określa dozory, przebieg przedniego skraju obrony i poszczególnych pozycji oraz podaje:

- batalionom pierwszego rzutu: środki wzmocnienia, zadania, rejony skupienia głównych wysiłków, punkty oporu, siły i środki do zabezpieczenia luk i skrzydeł, stanowisko dowódczo - obserwacyjne, linie rozgraniczenia na lewo;
- batalionom drugiego rzutu lub odwodowi ogólnowojskowemu: ponadto rubieże i kierunki rozwinięcia do kontrataku, rubieże ogniowe pododdziałów czołgów do odparcia ataków czołgów nieprzyjaciela;
- artylerii: rejony zmasowania ognia, odcinki ognia ześrodkowanego, rubieże ognia zaporowego, sposób wsparcia kontrataku, rejony stanowisk ogniowych, zużycie amunicji i czas gotowości;
- pododdziałom przeciwlotniczym: sposób osłony wojsk, rejony stanowisk ogniowych i czas gotowości;
- odwodowi przeciwpancernemu i oddziałowi zaporowemu: ich skład, zadania, rejony rozmieszczenia, rubieże ogniowe i rubieże minowania, czas gotowości, dowódcę;
- innym elementom ugrupowania: ich skład, rejon rozmieszczenia i zadania.

Ponadto wszystkim dowódcom pododdziałów podaje:

- sposób i kolejność rozbudowy inżynieryjnej rejonu obrony;

- czas przejścia do obrony i gotowość systemu ognia;
- miejsce i czas rozwinięcia punktów dowodzenia;
- terminy składania meldunków;
- zastępców.

5. 3 Organizacja współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia walki.

Współdziałanie, jeśli pozwalają na to czas i warunki, organizuje się w terenie, zwłaszcza w rejonie głównego wysiłku obrony - po postawieniu zadań bojowych pododdziałom.

Współdziałanie w obronie organizuje się na całą głębokość obrony według prawdopodobnych kierunków natarcia nieprzyjaciela oraz zadań i kierunków kontrataków wojsk własnych, zawsze na korzyść tego elementu ugrupowania, który w danym etapie walki spełnia główne zadania.

Podczas organizowania współdziałania ustala się:
- zadania rozpoznania wszystkich rodzajów w zakresie wykrycia przede wszystkim broni masowego rażenia i innych środków ogniowych dla niezwłocznego ich zwalczania;
- koordynację artylerii i czołgów wysuniętych do strzelania z zakrytych stanowisk ogniowych oraz innych środków ogniowych z zadaniami wojsk /pododdziałów/ broniących pozycji przedniej, ubezpieczenia bojowego;
- działania batalionów pierwszego rzutu i środków ogniowych podczas odpierania ataków nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony;
- działania wojsk pierwszego i drugiego rzutu, odwodów specjalnych i środków ogniowych w celu wykonania kontrataków w ślad za uderzeniami ogniowymi i rozbicia nieprzyjaciela, który włamał się w obronę;
- koordynację działania odwodów i wojsk drugiego rzutu przy wykonywaniu manewru dla zajęcia rejonów obronnych z działaniami wojsk utrzymujących te rejony.

Dowódca pułku organizuje współdziałanie w kolejności zgodnej z przewidywanym przebiegiem walki, wydzielając z reguły okresy:
- zwalczania nieprzyjaciela na podejściach do obrony;
- walki z nieprzyjacielem, który się włamał w głąb obrony pułku.

Organizując współdziałanie, dowódca pułku podaje nazwę etapu, cel, zamiar oraz szczegółowo omawia sposób działania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego.

Organizacja dowodzenia.

Do dowodzenia pułkiem w obronie tworzy się stanowisko dowodzenia i tyłowe stanowisko dowodzenia poza tym może być organizowany - doraźnie - punkt obserwacyjno-dowódczy.

Stanowisko dowodzenia /SD/ pułku rozmieszcza się w rejonie trudno dostępnym dla czołgów w głębi obrony zwykle z boku przewidywanego kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela, z zasady na głębokości drugiej pozycji w odległości 4 - 6 km.

Tyłowe stanowisko dowodzenia /TSD/ pułku rozmieszcza się w rejonie rozmieszczenia pododdziałów tyłowych pułku - do 15 km.

Na najważniejszych kierunkach, na potrzeby kierowania walką przygotowuje się punkty obserwacyjne w pobliżu przedniego skraju obrony.

System łączności w obronie opiera się przede wszystkim na środkach przewodowych i ruchomych środkach łączności.

Zabezpieczenie bojowe.

Zabezpieczenie bojowe polega na organizowaniu i realizowaniu przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do niespodziewanego napadu nieprzyjaciela, zmniejszenie skuteczności jego uderzeń na wojska własne oraz stworzenie im sprzyjających warunków zorganizowanego wejścia do walki w odpowiednim czasie i pomyślnego jej prowadzenia.

Rodzajami zabezpieczenia bojowego są: rozpoznanie; obrona przed bronią masowego rażenia; powszechna obrona przeciwlotnicza; walka radioelektroniczna; maskowanie; zabezpieczenie inżynieryjne, chemiczne, topograficzne, hydrometeorologiczne i ubezpieczenie.

Rozpoznanie.

Rozpoznanie stanowi jeden z podstawowych rodzajów zabezpieczenia walki. Jest to zespół przedsięwzięć realizowanych przez dowódców wszystkich szczebli, sztab i wojska w celu zdobywania wiadomości o nieprzyjacielu i terenie, niezbędnych do przygotowania i prowadzenia walki.

Główny wysiłek rozpoznania skupia się na wykryciu w porę zgrupowania sił głównych nieprzyjaciela, szczególnie środków napadu jądrowego i chemicznego oraz urządzeń naziemnych systemów rozpoznawczo - uderzeniowych, określeniu sposobów i możliwości jego działań oraz stopnia zdolności bojowej i gotowości do wykonania uderzeń; charakter działania, zamierzenia, silne i słabe strony; miejsca rozmieszczenia środków ogniowych, walki radioelektronicznej, rozpoznania obrony przeciwlotniczej, stanowisk dowodzenia oraz lotnisk i łądowisk lotnictwa wojsk lądowych; stopień i charakter rozbudowy inżynieryjnej, system zapór, zwłaszcza min jądrowych; skutki wykonania uderzeń jądrowych i ogniowych na nieprzyjaciela; nowe środki walki oraz metody i sposoby jej prowadzenia; stan moralno - polityczny wojsk i ludności nieprzyjaciela.

Rozpoznanie terenu powinno ustalić: właściwości rzeźby terenu, obecność przeszkód naturalnych, stan gruntu, dróg, charakter przeszkód wodnych, występowanie przepraw i brodów; stopień wpływu terenu na przemieszczanie wojsk, użycie broni jądrowej i innych środków masowego rażenia oraz obronę przed nimi, rejony zniszczeń, pożarów i zatopień.

Głębokość prowadzenia rozpoznania pułku powinna zapewnić możliwość przewidywania w porę zmian sytuacji oraz wykrycia obiektów, które powinny być rażone na maksymalną donośność i może wynosić - 50 km.

Obrona przed bronią masowego rażenia.

Obronę przed bronią masowego rażenia organizuje się i realizuje w celu maksymalnego osłabienia oddziaływania broni jądrowej, chemicznej i biologicznej nieprzyjaciela na wojska,

zachowania ich zdolności bojowej oraz zapewnienia pomyślnego wykonania przez nie zadań.

Obrona przed bronią masowego rażenia obejmuje: wykrywanie przygotowań nieprzyjaciela do użycia broni jądrowej, chemicznej i biologicznej; rozśrodkowania wojsk i dokonania okresowej zmiany zajmowanych rejonów, inżynieryjną rozbudowę rejonów i pozycji oraz przygotowanie dróg manewru; wykorzystanie właściwości ochronnych i maskujących terenu; uprzedzenie wojsk o bezpośrednim zagrożeniu użyciem i użyciu broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela, o własnych uderzeniach jądrowych, przedsięwzięcia przeciwepidemiczne, sanitarno-higieniczne oraz izolacyjno-ograniczające; ustalenie i likwidację skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia.

Powszechna obrona przeciwlotnicza.

Powszechna obrona przeciwlotnicza jest to zespół przedsięwzięć i czynności mających na celu samoobronę wojsk przed uderzeniami z powietrza.

Organizatorami powszechnej obrony przeciwlotniczej są dowódca oddziału i dowódcy pododdziałów.

W zakres powszechnej obrony przeciwlotniczej wchodzą: rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego/wzrokowe/ i alarmowanie pododdziałów o zagrożeniu z powietrza; prowadzenie zorganizowanego ognia z broni strzeleckiej i pokładowej wozów bojowych; maskowanie przed rozpoznaniem z powietrza elementów ugrupowania bojowego; rozśrodkowanie wojsk; przygotowanie schronów i ukryć /szczelin/ przeciwlotniczych; likwidowanie skutków napadu powietrznego nieprzyjaciela.

Walka radioelektroniczna.

Walkę radioelektroniczną organizuje i prowadzi sztab dywizji na podstawie decyzji dowódcy i jego wytycznych oraz zarządzenia sztabu nadrzędnego, natomiast pułk bierze udział w uderzeniach ogniem artylerii.

Maskowanie.

Maskowanie organizuje się i wykonuje w celu ukrycia się przed nieprzyjacielem i wprowadzenia go w błąd co do rzeczywistego zamiaru walki, składu i rozmieszczenia elementów ugrupowania bojowego, uzyskania zaskoczenia oraz zachowania zdolności bojowej pododdziałów.

Pułk realizuje maskowanie bezpośrednie i może uczestniczyć w wykonywaniu zadań maskowania operacyjnego.
Maskowanie osiąga się przez: zachowanie w tajemnicy przygotowanej i prowadzonej walki; skryte rozmieszczenie i przemieszczenie wojsk i obiektów z wykorzystaniem maskujących właściwości terenu i warunków ograniczonej widoczności oraz użyciem dymów i aerozoli, etatowych środków maskowania i materiałów podręcznych, malowanie maskujące uzbrojenia, sprzętu bojowego i innego; rozbudowę pozornych rejonów rozmieszczenia pozycji i obiektów z pozoracją działań pododdziałów, uzbrojenia bojowego i innego sprzętu; bezwzględne przestrzeganie zasad dyscypliny maskowania oraz terminowe wykrycie i usunięcie cech demaskujących obiekty i wojska własne; zwalczanie systemów rozpoznawczo - uderzeniowych.

Zabezpieczenie inżynieryjne.

Zabezpieczenie inżynieryjne organizuje się i wykonuje w celu stworzenia warunków niezbędnych do terminowego i skrytego przemieszczania wojsk, ich rozwinięcia, przeprowadzenia przez nie manewru i pomyślnego wykonania zadań bojowych, zwiększenia skuteczności obrony wojsk przed wszystkimi środkami rażenia nieprzyjaciela oraz zadania mu strat i utrudnienia prowadzenia działań.

Zabezpieczenie inżynieryjne obejmuje: rozpoznanie inżynieryjne nieprzyjaciela, terenu i obiektów; fortyfikacyjną rozbudowę rejonów, rubieży i pozycji zajmowanych przez wojska, rejonów rozwijania stanowisk dowodzenia; urządzenie i utrzymanie zapór inżynieryjnych i wykonywanie niszczeń; niszczenie /unieszkodliwianie/ min jądrowych nieprzyjaciela; wykonywanie i utrzymywanie przejść w rejonach zniszczeń;urządzenie przejść przez

przeszkody; rozminowywanie terenu i obiektów; przedsięwzięcia inżynieryjne w zakresie maskowania wojsk; likwidacja skutków uderzeń jądrowych nieprzyjaciela; wydobycie, oczyszczanie wody i urządzenie punktów zaopatrywania w wodę.

Zabezpieczenie inżynieryjne organizuje się na podstawie decyzji dowódcy i jego wytycznych oraz zarządzenia sztabu nadrzędnego.

Zabezpieczenie chemiczne.

Zabezpiecznie chemiczne organizuje się i realizuje w celu stworzenia wojskom warunków niezbędnych do wykonania zadań w sytuacjach skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych oraz maskowania pododdziałów i obiektów dymami, zapewnienia wojskom bezpieczeństwa od promieniowania, a także rażenia nieprzajaciela środkami zapalającymi.
Zabezpieczenie chemiczne obejmuje: wykrywanie wybuchów jądrowych oraz uderzeń chemicznych i środkami zapalającymi; rozpoznanie skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych; udział w niszczeniu i unieszkodliwieniu fugasów chemicznych nieprzyjaciela; wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków ochrony; kontrolę napromienienia i stopnia skażenia pododdziałów i obiektów tyłowych; zabiegi specjalne uzbrojenia, umundurowania, sprzętu bojowego /amunicji/ i innych środków materiałowych, odkażenie i dezynfekcję odcinków terenu ; dróg i urządzeń oraz zabiegi sanitarne żołnierzy; realizację przedsięwzięć zapewniających bezpieczeństwo od promieniowania; wykorzystanie dymów; użycie przez wojska miotaczy ognia.
Przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego realizują wojska własnymi siłami i środkami.

Zabezpieczenie topograficzne i hydrometeorologiczne realizowane jest na szczeblu dywizji, a pułk tylko korzysta /realizuje/ z zaopatrzenia i wiadomości /zadania/.

Ubezpieczenie.

Ubezpieczenie realizuje się w celu niedopuszczenia do przeniknięcia rozpoznania nieprzyjaciela do rejonów rozmieszczenia

ubezpieczanych wojsk, wykluczenia możliwości niespodziewanego napadu nieprzyjaciela naziemnego oraz zapewnienia wojskom czasu i dogodnych warunków do rozwinięcia i zajęcia rejonów obrony. Wojska ubezpieczają się w walce - ubezpieczeniem bojowym.

ZAGADNIENIE 6 - 15 min. foliograf nr 5

Prowadzenie obrony.

Wskazówka metodyczna.

Tok postępowania słuchaczy i wykładowcy jak w zagadnieniu pierwszym. Szczególną uwagę należy zwrócić na konieczność odparcia ataku i załamania natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony, a problem udziału pułku w zerwaniu natarcia nieprzyjaciela tylko zasygnalizować jako możliwy.

Proponowane rozwiązanie.

6. 1 Odparcie ataku i załamanie natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony.

Pułk rozpoczyna walkę obronną z nacierającym nieprzyjacielem z chwilą jego wejścia w zasięg ognia środków znajdujących się w dyspozycji pułku.

Natarcie nieprzyjaciel poprzedzi z reguły przygotowaniem ogniowym z zastosowaniem lub bez zastosowania broni masowego rażenia. Uderzenia jądrowe nieprzyjaciel może wykonać na pododdziały broniące pierwszej lub drugiej pozycji lub na obiekty położone w głębi zasadniczo na początku ogniowego przygotowania.

Atak czołowych pododdziałów nieprzyjaciela odpierają pododdziały broniące pozycji przedniej / pozycji ubezpieczeń bojowych/ i pododdziały pierwszego rzutu. Dowódca pułku wspiera je ogniem artylerii z tymczasowych stanowisk ogniowych i innymi środkami ogniowymi. Przejścia wykonane przez nieprzyjaciela w naszych zaporach niezwłocznie się likwiduje.

W celu zamknięcia wyłomów powstałych w wyniku napadu jądrowego i chemicznego nieprzyjaciela ześrodkowuje się ogień artylerii oraz wysuwa odwody przeciwpancerne i oddziały zaporowe, a w razie konieczności - również część pododziałów z drugiego rzutu.

Po wykryciu podejścia wojsk nieprzyjaciela lub po rozpoczęcia przez niego ogniowego przygotowania wykonuje się - na jego środki napadu jądrowego i chemicznego, stanowiska dowodzenia i artylerię oraz na podchodzące lub przygotowujące się do ataku czołgi i piechotę - uderzenia jądrowe, wzbrania się ogniem podejścia i rozwijania wojsk nieprzyjaciela oraz prowadzi się minowanie zdalne. Środki przeciwlotnicze pułku niszczą nieprzyjaciela powietrznego, nie dopuszczając do wykonania przez niego uderzeń na bronięce się wojska i inne obiekty.

Żołnierze kryją się w czołgach, bojowych wozach piechoty, okopach i innych ukryciach - w gotowości do odparcia ataków nieprzyjaciela. Wyznaczeni obserwatorzy prowadzą rozpoznanie z przygotowanych stanowisk. Dowódcy osobiście obserwują działania nieprzyjaciela i wojsk własnych.

Po rozpoczęciu przez nieprzyjaciela ataku wykonuje się ponowne uderzenia jądrowe na jego wojska pierwszego i drugiego rzutu oraz odwody i prowadzi ogień wszystkimi środkami w celu odparcia ataku. W miarę zbliżania się nieprzyjaciela nasila się oddziaływanie ogniowe, a ogień skierowuje się przede wszystkim na czołgi i inne opancerzone środki nieprzyjaciela. Artyleria zwalcza czołgi i piechotę nieprzyjaciela. Środki przeciwpancerne , czołgi i bojowe wozy piechoty otwierają ogień na odległość zapewniającą maksymalną skuteczność rażenia czołgów i innych opancerzonych środków nieprzyjaciela. Broniące się pododdziały niszczą czołgi i inne środki opancerzone, odcinają piechotę od czołgów i zwalczają je ogniem broni piechoty i innych środków ogniowych. Czołgi które wdarły się w głąb obrony niszczy się wszystkimi środkami przeciwpancernymi oraz ogniem artylerii, czołgów i bojowych wozów piechoty. Jeżeli w czasie walki o utrzymanie pierwszej pozycji wdarły się na nią niewielkie siły nieprzyjaciela poniosłszy przy tym znaczne straty

i jego natarcie zostało zatrzymane w ramach tej pozycji to może zostać wykonany kontratak przez drugi rzut /odwód/ pułku.

6. 2 Zniszczenie nieprzyjaciela w głębi obrony.

W razie wdarcia się nieprzyjaciela w obronę wykonuje się wsparcie ogniowe broniących się wojsk. Dowódca pułku stosuje wszystkie środki, aby zatrzymać posuwanie się nacierającego nieprzyjaciela w głąb i w stronę skrzydeł, rozczłonkować jego ugrupowanie i zadać mu jak największe straty ogniem wszystkich środków rażenia i uderzeniami lotnictwa.

W celu wzmocnienia obrony rejonów zamykających najbardziej zagrożone kierunki skierowuje się tam odwody oddziały zaporowe oraz siły i środki z odcinków nie atakowanych.

Pododdziały, które znalazły się na tyłach nieprzyjaciela utrzymują zajmowane pozycje. Dowódca pułku powinien wspierać ich działania wszystkimi posiadanymi siłami i środkami, a w sprzyjających warunkach mogą one, na rozkaz dowódcy pułku wykonywać uderzenia na skrzydło i tyły nieprzyjaciela, który wdarł się w obronę.

Drugi rzut /odwód ogólnowojskowy/ pułku wykonuje kontrataki z zasady wspólnie z drugim rzutem /odwodem ogólnowojskowym/ dywizji lub we współdziałaniu z drugimi rzutami /odwodami ogólnowojskowymi/ sąsiednich pułków.

Kontrataki wykonuje się na skrzydło i tyły wdzierającego się w obronę nieprzyjaciela i zazwyczaj w tym momencie, gdy jego nacierające pododdziały oraz podchodzące z głębi bliższe odwody zostały zatrzymane.

Przed rozpoczęciem kontrataku wykonuje się ogniowe zabezpieczenie podejścia wojsk i ogniowe przygotowanie kontrataku; w czasie wykonywania kontrataku ogniowe wsparcie kontrataku, a niekiedy ogniowe wsparcie kontratakujących pododdziałów w głębi.

ZAGADNIENIE 7 - 45 min. foliograf nr 6,7,8

Właściwości organizacji i prowadzenia obrony przez pułk:

Wskazówka metodyczna.

Tok postępowania słuchaczy i wykładowcy jak w zagadnieniu pierwszym. W zagadnieniu tym wykładowca według własnego uznania zwraca szczególną uwagę na specyfikę obrony pułku w określonych warunkach podyktowaną np. porą roku, własnymi upodobaniami lub charakterem wojsk /dywizji/ jakie reprezentuje słuchacz.

Proponowane rozwiązanie.

7. 1 Przeszkód wodnych.

W obronie przeszkód wodnych szczególną uwagę zwraca się na umocnienie i utrzymanie odcinków dogodnych do forsowania i stworzenie na nich systemu ognia i zapór inżynieryjnych.

Obronę przeszkód wodnych organizuje się zazwyczaj na jednym brzegu, a niekiedy na obydwóch. Przedni skraj obrony wyznacza się w miarę możliwości bezpośrednio przy lustrze wody lub przesuwa nieco w głąb na dogodną rubież, w zależności od szerokości przeszkody wodnej i charakteru jej doliny. Jeżeli przedni skraj obrony oddala się od przeszkody, to bezpośrednio na jej brzegu tworzy się pozycję przednią lub pozycję ubezpieczeń bojowych oraz ustawia zapory inżynieryjne. Istniejące na przeszkodzie wodnej wyspy i występy brzegu /zakola/ są zajmowane przez specjalnie wydzielone pododdziały. Pozwala to zapobiec ich opanowaniu przez nieprzyjaciela oraz niespodziewanemu przystąpieniu przez niego do forsowania przeszkody wodnej, a także umożliwia prowadzenie ognia wzdłuż przeszkody.

Pułk ugrupowuje się w jeden lub dwa rzuty.
Drugi rzut /odwód ogólnowojskowy/ rozmieszcza się w rejonych z których można szybko i skrycie podejść do poszczególnych odcinków forsowania przeszkody wodnej przez nieprzyjaciela lub

do rejonów, w których może on wysadzić desanty powietrzne.

Na odcinkach dogodnych do forsowania w bród, pod wodą i na samobieżnych środkach przeprawowych zwiększa się gęstość ognia, zwłaszcza przeciwpancernego oraz przygotowuje zasadzki.

7. 2 W nocy.

Głównym zadaniem pułku w obronie w nocy jest odparcie niespodziewanego ataku nieprzyjaciela.
Aby to osiągnąć należy:
- utrzymywać większą część wojsk rozmieszczonych na pierwszej pozycji rejonu obrony w pełnej gotowości bojowej;
- wzmacniać wszystkie rodzaje rozpoznania, organizować podsłuch oraz rozpoznanie radiolokacyjne;
- przygotować wszystkie środki ogniowe i odwody do działań w nocy;
- wzmacniać ubezpieczenie bojowe i obserwację nieprzyjaciela oraz własnych zapór ustawionych przed przednim skrajem obrony, we wszystkich pododdziałach wyznaczać ubezpieczenie bezpośrednie /obserwatorów, dwuosobowe patrole i czujki /;
- okresowo oświetlać teren przed przednim skrajem własnej obrony;
- wzmacniać obronę skrzydeł i styków.

Środki ogniowe pierwszorzutowych pododdziałów piechoty rozmieszczone w głębi pozycji obrony i część artylerii pułkowej wydzielonej do strzelania na wprost przesuwa się na noc na tymczasowe stanowiska ogniowe, położone bliżej przedniego skraju.

Artyleria jeszcze w dzień przygotowuje dane do prowadzenia w nocy ognia do rubieży i punktów przewidywanego ześrodkowania nieprzyjaciela.

Przydzielone pododdziały miotaczy ognia przesuwa się bliżej przedniego skraju na skrzydła i styki.

Czołgi wykorzystuje się do prowadzenia ześrodkowanego ognia na zawczasu przygotowane rejony /rubieże/ oraz do organizowania zasadzek ogniowych , a także do wykonywania wspólnie

z drugim rzutem /odwodem/ kontrataków na zawczasu wybranych kierunkach.
Drugim rzutom /odwodom/ zawczasu przygotowuje się drogi manewru i wytycza najbardziej prawdopodobne kierunki działania.

7.3 Dużego miasta /rejonu przemysłowego/.

Obronę dużego miasta /rejonu przemysłowego/ przygotowuje się zazwyczaj na podejściach do niego. Może ona być także organizowana i prowadzona bezpośrednio w mieście.

Do bezpośredniej obrony miasta wydziela się pułki zmechanizowane. Pułki czołgów oraz bataliony czołgów wykorzystuje się z reguły w drugim rzucie do walki z nieprzyjacielem obchodzącym miasto i zwalczania desantów powietrznych. Część czołgów działa z zasadzek, w składzie pododdziałów broniących punktów oporu.
Pułkowi w obronie miasta wyznacza się rejon obrony.

Jeśli obronę organizuje się bezpośrednio w mieście, to przedni skraj rejonu obrony przygotowuje się na skrajach miasta. Natomiast gdy do miasta przylegają dominujące wzniesienia, wówczas przedni skraj obrony odsuwa się bardziej od miasta i przygotowuje go na stokach /przeciwstokach/ tych wzniesień. Główny wysiłek pułku skupia się na obronie otwartych i rzadko zabudowanych rejonów miasta, z których nieprzyjaciel może łatwo dostać się do jego centrum i rozciąć ugrupowanie bojowe broniących się wojsk.

Rejony obrony i punkty oporu urządza się w ten sposób aby osłaniały główne ulice przelotowe, bulwary, place, mosty, przeprawy przez rzeki i kanały.Jako punkty oporu wykorzystuje się trwałe narożne budynki z piwnicami i suterenami. Każdy punkt oporu powinien być przystosowany do obrony okrężnej i utrzymywać łączność ogniową z sąsiednimi punktami oporu. W lukach pomiędzy punktami oporu oraz na ulicach buduje się barykady i zapory; podejścia do nich powinny być zaminowane i osłonięte ogniem skrzydłowym i krzyżowym.

7. 4 Rejonu umocnionego.

Rejony umocnione mogą być tworzone w celu osłony odcinków granicy państwowej, w tym również morskiej, na najbardziej prawdopodobnych i dostępnych kierunkach natarcia nieprzyjaciela oraz szczególnie ważnych rejonów i obiektów w głębi kraju.

Rejonów umocnionych bronią wojska specjalnie do tego przygotowane. Do ich wzmocnienia można wydzielać oddziały zmechanizowane, czołgów, artylerii i inne, które podporządkowuje się dowódcy rejonu umocnionego.

Wykorzystuje się je do obrony punktów oporu w pasie przesłaniania / na pozycji przedniej/, wzmocnienia głównych pozycji obronnych lub osłony skrzydeł rejonu umocnionego.

Rejon umocniony zwykle obejmuje: pas obrony , pozycję przednią /pozycję ubezpieczeń bojowych/ a niekiedy również pas przesłaniania.

Pas obrony rejonu wzmocnionego może obejmować: dwie-trzy pozycje obrony, rejony stanowisk startowych i ogniowych, oddziały rakiet, artylerii i środków przeciwlotniczych, rubieże ogniowe pododdziałów czołgów i odwodu przeciwpancernego, pozycje pośrednie i ryglowe oraz system zapór.

Pozycje obronne w pasie rejonu umocnionego tworzy się na dogodnych rubieżach terenowych z możliwością efektywnego wykorzystania specjalnie przygotowanych punktów ogniowych.
Odległość między pozycjami może wynosić 4 - 6 km.
Na pierwszej pozycji obronnej gęstość punktów ogniowych i innych ważnych urządzeń jest największa. Do jej obrony wydziela się większość sił i środków, zwłaszcza przeciwpancernych.

Podstawę każdej pozycji stanowią kompanijne punkty oporu /punkty oporu baterii/, które składają się z punktów oporu plutonów i poszczególnych punktów ogniowych, stanowisk ogniowych dział, wyrzutni przeciw pancernych pocisków kierowanych i czołgów oraz z zapór.

Pozycje pośrednie i ryglowe rozbudowuje się na rubieżach ułatwiających tworzenie worków ogniowych i rozwijanie oddziałów i pododdziałów do kontrataków oraz na skrzydłach pasa obrony rejonu umocnionego.

Rubieże ogniowe czołgów przygotowuje się na kierunkach zagrożenia pancernego - zarówno w głębi obrony rejonu umocnionego, jak i na przednim skraju.

Zapory inżynieryjne buduje się na całej głębokości obrony rejonu umocnionego, w pierwszej kolejności przed punktami oporu kompanii /baterii/, w lukach między nimi, na skrzydłach i na podejściach do punktów ogniowych.

Pas przesłaniania tworzy się zgodnie z ogólnymi zasadami rozbudowują go siły wzmocnionych batalionów /kompanii/ piechoty lub czołgów.

Pozycję przednią tworzy się przed przednim skrajem obrony rejonu umocnionego, w odległości 4 - 6 km. od niego. Do jej obrony wydziela się kompanie piechoty lub czołgów z wojsk przeznaczonych do obrony rejonu umocnionego.

Pozycje ubezpieczenia bojowego przygotowuje się przd frontem obrony batalionów, tam gdzie nie tworzy się pozycji przedniej. Bronią ich wzmocnione plutony, wydzielone z batalionów pierwszego rzutu.

Podstawę pasa obrony rejonu umocnionego stanowią rejony obrony batalionów i punkty oporu samodzielnie broniących się kompanii /baterii/, oparte o stałe punkty ogniowe i inne urządzenia bojowe oraz umiejętnie zorganizowany system porażenia ogniowego /system ognia/ i system zapór inżynieryjnych.

Rejon obrony batalionu w rejonie umocnionym może mieć szerokość 8 - 12 km i głębokości do 4 km., punkt oporu kompanii /baterii/ - odpowiednio: 3 - 4 km. i 2 km.

Rejon obrony pułku w rejonie umocnionym przygotowuje się podobnie jak w normalnych warunkach, z uwzględnieniem struktury rejonu umocnionego i ugrupowania bojowego broniących się wojsk.

Szerokość rejonu obrony zależy od znaczenia osłanianego kierunku, ilości sił i środków, struktury rejonu umocnionego i właściwości terenu. Szerokość ta może być znacznie większa niż w warunkach normalnych.

Głębokość rejonu obrony pułku - w celu zapewnienia możliwości manewru drugim rzutom /odwodom/ - również może być większa niż w normalnych warunkach.

Pułki pierwszego rzutu dywizji z zasady ugrupowuje się w dwa rzuty z uwzględnieniem rozmieszczenia pododdziałów karabinów maszynowych i artylerii.

Bataliony pierwszego rzutu zwykle zajmują obronę na pierwszej pozycji w lukach między rejonami obrony i na ważnych kierunkach. Drugie rzuty /odwody/ pułków pierwszego rzutu rozmieszczają się na drugiej pozycji i pozycjach pośrednich i ryglowych.

Oddziały drugiego rzutu dywizji zwykle przygotowują obronę za rejonem umocnionym, organizując jedną - dwie pozycje obrony. Wykorzystuje się je także do wykonania kontrataków, zamknięcia wyłomów oraz do walki z desantami.

7. 5 Wybrzeża morskiego i wysp.

Obronę wybrzeża morskiego, wyspy /grupy wysp/ organizuje się w celu odparcia uderzeń nieprzyjaciela z morza, niedopuszczenia do wysadzenia desantów morskich i powietrznych oraz utrzymania ważnych obiektów nadbrzeżnych.

Szerokość rejonu obrony pułku może wynosić do 30 km. i obejmować kilka odcinków dogodnych do wysadzenia desantu nieprzyjaciela. Broniąc wysp pułk może utrzymywać jedną lub kilka wysp, albo część dużej wyspy.

Obrona wybrzeża morskiego /wysp/ opiera się na utrzymaniu najważniejszych odcinków /rejonów/ na kierunkach prawdopodobnego wysadzenia desantów nieprzyjaciela - w powiązaniu z wysoką aktywnością i manewrem oddziału i pododdziałów.

Przedni skraj obrony wybrzeża wybiera się jak najbliżej lini brzegowej; przy niskim brzegu może on być przesunięty w głąb na bardziej dogodną rubież, a na odcinkach tych urządza się pozycje pozorne oraz pojedyncze punkty oporu.

7. 6 W górach.

Obronę w górach przygotowuje się z reguły na szerokim froncie - na kierunkach spodziewanego natarcia nieprzyjaciela. Pułk zazwyczaj broni jednego - dwóch kierunków. Główne wysiłki skupia się na uporczywym utrzymywaniu przełęczy/przejść,tuneli/.

górskich, węzłów drogowych, dominujących wzgórz szerokich dolin, płaskowyżów oraz innych ważnych obiektów. W tym celu tworzy się systemy kompanijnych /plutonowych/ punktów oporu pozostających w ogniowej łączności między sobą. W lukach między punktami oporu organizuje się rozpoznanie i przygotowuje zasadzki i zapory.

Miejscowości, przełęcze i tunele w głębi obrony przygotowuje się do obrony okrężnej.

Pułk w obronie w górach z reguły ugrupowuje się w dwa rzuty. W pierwszym rzucie pułku zwykle bronią się pododdziały zmechanizowane, a na kierunku dostępnym dla czołgów - pododdział czołgów. W innych wypadkach pododdział ten stanowi z zasady drugi rzut. Drugorzutowy pododdział czołgów broni ważniejszych kierunków, zwykle w pobliżu oddziałów pierwszego rzutu i przygotowuje się do wykonania manewru, odparcia nieprzyjaciela próbującego obejść obronę i zniszczenia jego desantu powietrznego.

W decyzji do obrony w górach i terenie górzysto - lesistym dowódca pułku - oprócz zwykłych zagadnień - określa siły i środki do niszczenia pododdziałów obejścia i grup dywersyjno - rozpoznawczych nieprzyjaciela.

7. 7 W lesie.

Obronę w lesie i w terenie lesisto - bagnistym rozbudowuje się w postaci samodzielnych kompanijnych i plutonowych punktów oporu, przygotowanych do obrony w powiązaniu z zaporami i przeszkodami.

Przedni skraj obrony - w zależności od sytuacji - wybiera się przed skrajem lub w głębi lasu. W drugim wypadku na skraj lasu wysyła się ubezpieczenie bojowe. Występy lasu wykorzystuje się do prowadzenia ognia skrzydłowego i krzyżowego. W lukach między kompanijnymi /plutonowymi/ punktami oporu organizuje się zasadzki, patrolowanie i wykonuje zapory.

Szczególną uwagę zwraca się na utrzymanie rejonów zamykających przewidywane kierunki natarcia nieprzyjaciela.

System ognia organizuje się tak, by wszystkie zapory, drogi, przesieki i przejścia w rejonach bagnistych znalazły się pod osłoną ognia różnych środków ogniowych, a węzły drogowe i przesieki mogły być przestrzeliwane ogniem krzyżowym.

7. 8 W zimie.

Obronę pułku w zimie organizuje się według ogólnych zasad, ze zwróceniem jednak szczególnej uwagi na obronę węzłów drogowych, miejscowości oraz rejonów /kierunków/ dogodnych do prowadzenia działań zaczepnych przez nieprzyjaciela.

Ugrupowanie bojowe pułku, z zasady jest głębsze niż w normalnych warunkach. Drugi rzut /odwód/ ogólnowojskowy/ ześrodkowuje się w kilku miejscach w pobliżu węzłów drogowych lub przepraw w gotowości do wykonania kontrataków, obsadzenia przygotowanych rejonów obrony i zniszczenia nieprzyjacielskich oddziałów obejścia, desantów powietrznych i morskich oraz grup dywersyjno - rozpoznawczych. Pułk czołgów zwykle stanowi drugi rzut dywizji.

Kontrataki wykonuje się zazwyczaj wzdłuż dróg i z przeciwstoków - z reguły w skrzydło i na tyły nieprzyjaciela.

Dowódca pułku w decyzji dotyczącej obrony - oprócz zazwyczaj rozpatrywanych zagadnień - określa siły i środki do niszczenia nieprzyjacielskich oddziałów obejścia, desantów powietrznych i morskich oraz grup dywersyjno - rozpoznawczych; miejsca /odcinki/ niszczeń i przygotowania zawał; przedsięwzięcia w zakresie przygotowania wojsk do działań w nocy, w czasie śnieżycy, zamieci, mgły oraz silnych mrozów i roztopów.

CZĘŚĆ KOŃCOWA - 10 min.

1. Podsumowanie zajęcia:
   - przypomnienie tematu i wskazanie na stopień realizacji celu szkoleniowego;
   - odpowiedzi na pytania słuchaczy.
2. Podanie słuchaczom, że w wyniku seminarium powinni:
   - umieć: graficznie przedstawiać elementy obrony pułku oraz zasady wykonywania kontrataków przez drugi rzut pułku;
   - znać: istotę obrony, cel obrony oraz miejsce, rolę i zadania pułku w obronie;
   - zapoznać się z problematyką przygotowania obrony oraz elementami zabezpieczenia bojowego.

3. W związku z powyższym należy przestudiować:

3.1 Regulamin walki wojsk lądowych Sił Zbrojnych PRL- część I /dywizja,pułk/. Sygn.Szkol. 63686, str.248-320, 371-410; BPN CDO WP nr pf 3283.

3.2 Działania bojowe pułku /pz,pcz/.Podręcznik ASG WP wewn. 3546/80, str. 207 - 339, BPN CDO WP nr 03546.

4. Podanie wytycznych do kolejnych zajęć.

5. Zakończenie zajęcia, uporządkowanie sali.

ZAŁĄCZNIKI.

Schemat + foliograf.

Nr 1 - Zagadnienia do seminarium dla WKDO oficerów sztabów pułku i dywizji - w BPN pod.nr.5100
Nr 2 - Obrona pułku zmechanizowanego w dwóch rzutach - poufne.
Nr 3 - Ugrupowanie bojowe pz w jednym rzucie z odwodem - poufne.
Nr 4 - System ognia pułku zmechanizowanego w obronie - poufne.
Nr 5 - Wykonanie kontrataku drugim rzutem pułku - poufne.
Nr 6 - Obrona pułku zmechanizowanego w mieście o zabudowie zwartej - poufne.
Nr 7 - Obrona pułku zmechanizowanego w mieście o zabudowie luźnej - poufne.
Nr 8 - Obrona pułku zmechanizowanego w górach - poufne.
Nr 9 - Bitwa obronna pod Mławą w dniach 1-3 września 1939r.- poufne

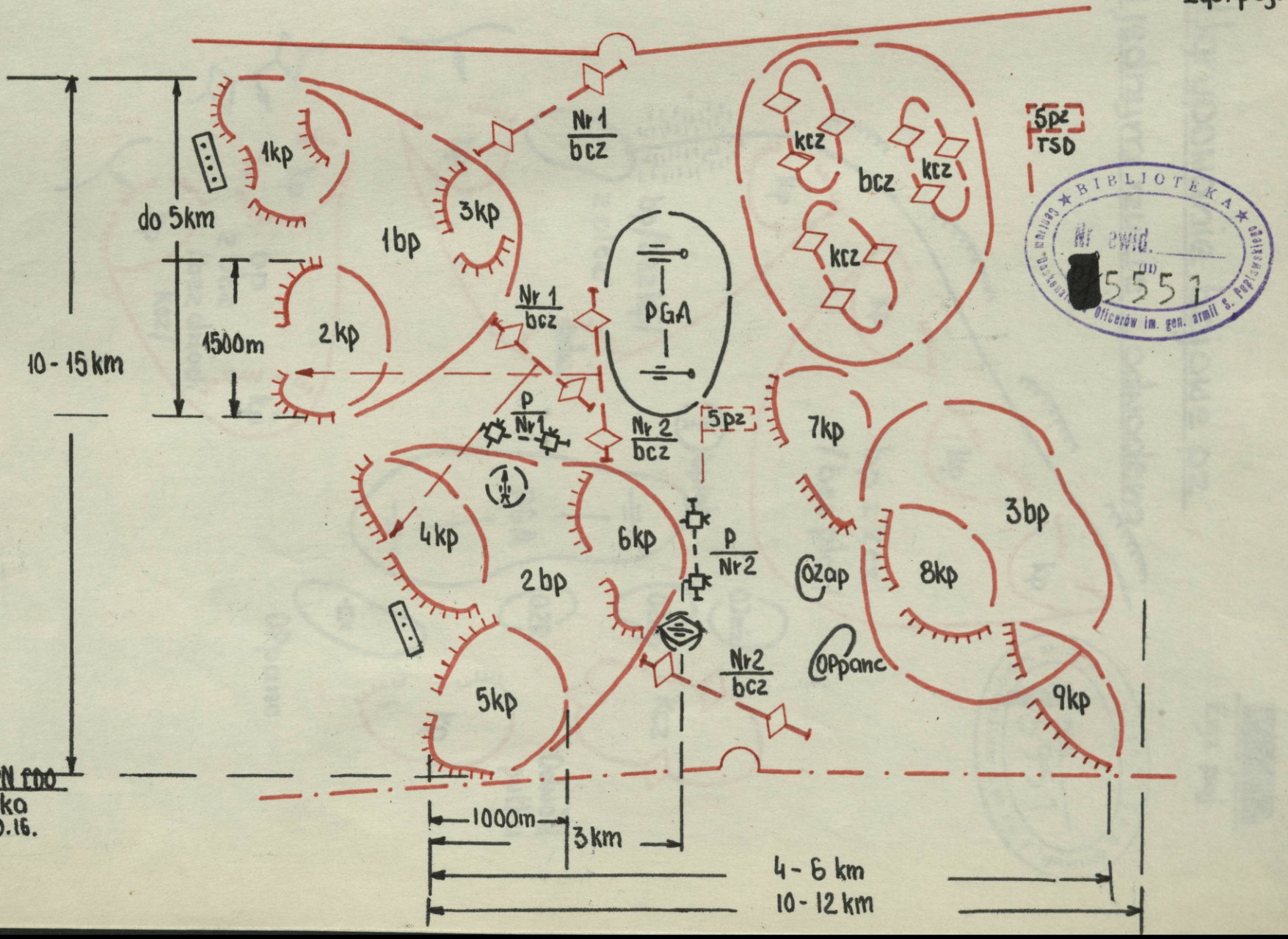
OPRACOWAŁ
WYKŁADOWCA
ppłk Henryk GETKA

Wydrukowano w 3 egz.
Egz. 1-3 - BPN CDO WP
Wyk.ppłk GETKA /tel.13709/
Druk K.K.
Dnia 29.09.86r.
Nr Pf 130/I

UWAGA: Wyżej wymienione schematy i foliogramy znajdują się przy egz. 1, natomiast przy egz. 2 i 3 tylko folię.

Zał. nr 2
[redacted]
Egz. poj.

Obrona pz pułku zmechanizowanego w dwóch rzutach

BIBLIOTEKA Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych Oficerów im. gen. armii S. Poplawskiego
Nr ewid. [redacted] 5551

Wyk. w 1 egz. BPN FDO
Wyk. mjr Getka
Kr Sł. B.I. 85r.10.16.
Nr pf 160

Załącznik nr 3

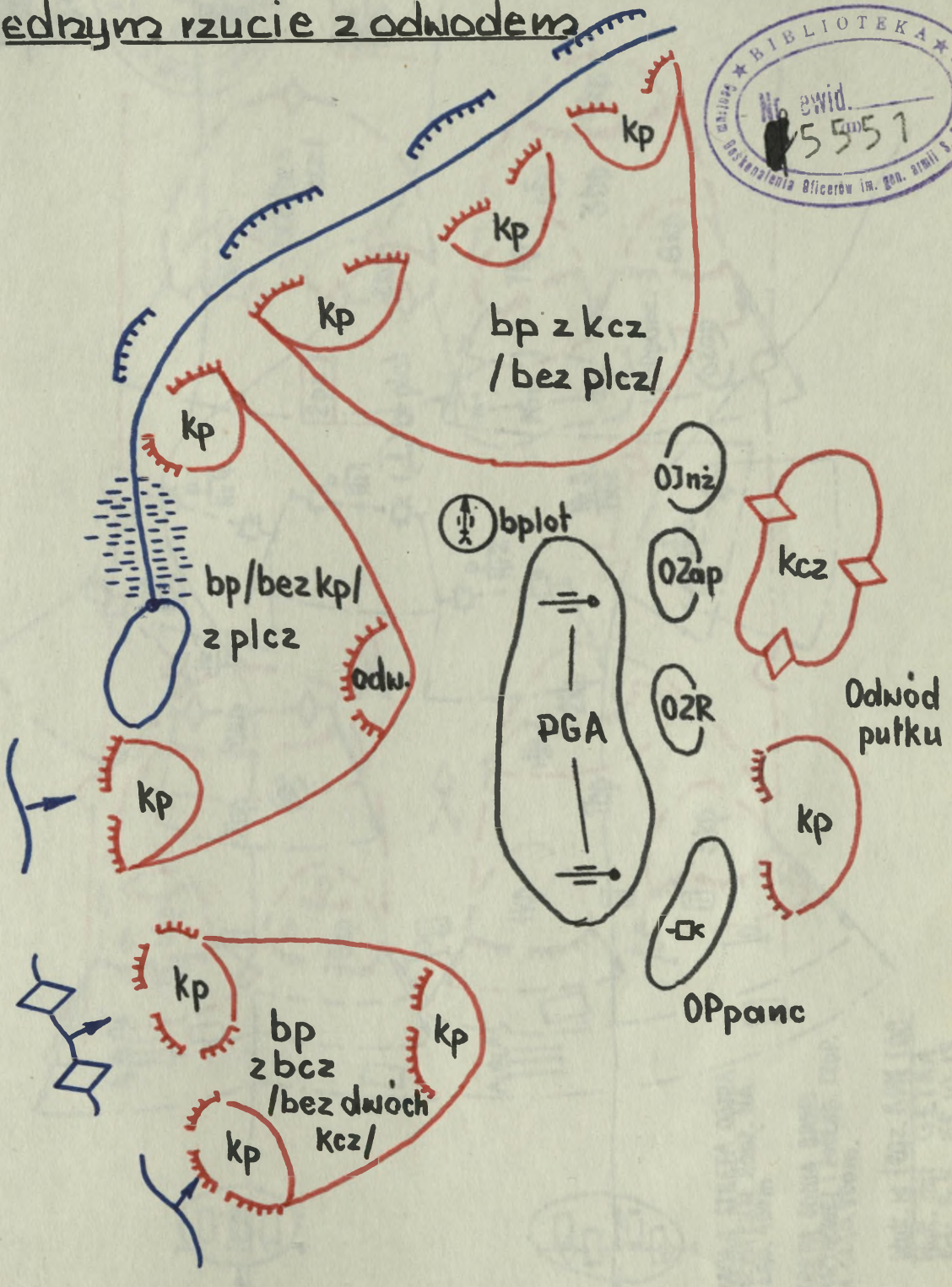
[redacted]

Egz. poj.

Ugrupowanie bojowe pz

w jednym rzucie z odwodem

BIBLIOTEKA Wojskowej Akademii Technicznej im. Generała Wojska Polskiego Jarosława Dąbrowskiego
Nr ewid. 5551

Wyk. w 1 egz. BPN CDO
Wyk. mjr GETKA
Kr. B.K. dn. 14.10.85
Nr pf 162

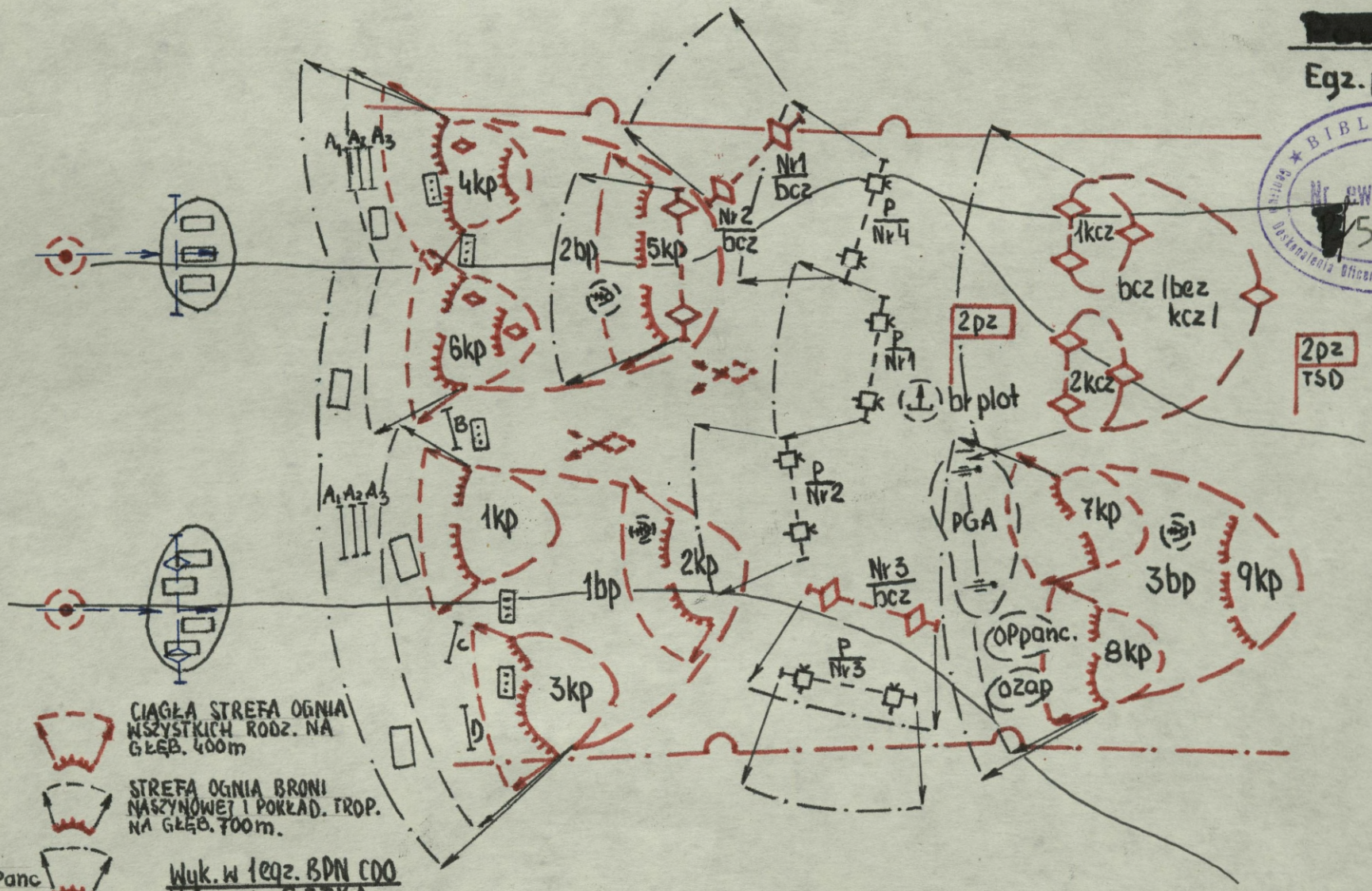
System ognia pułku zmechanizowanego w obronie

Zał. nr 4

[redacted]

Egz. paj.

BIBLIOTEKA
Nr ewid. 5551
Dostępna dla Oficerów im. gen. armii S. Poniatowskiego

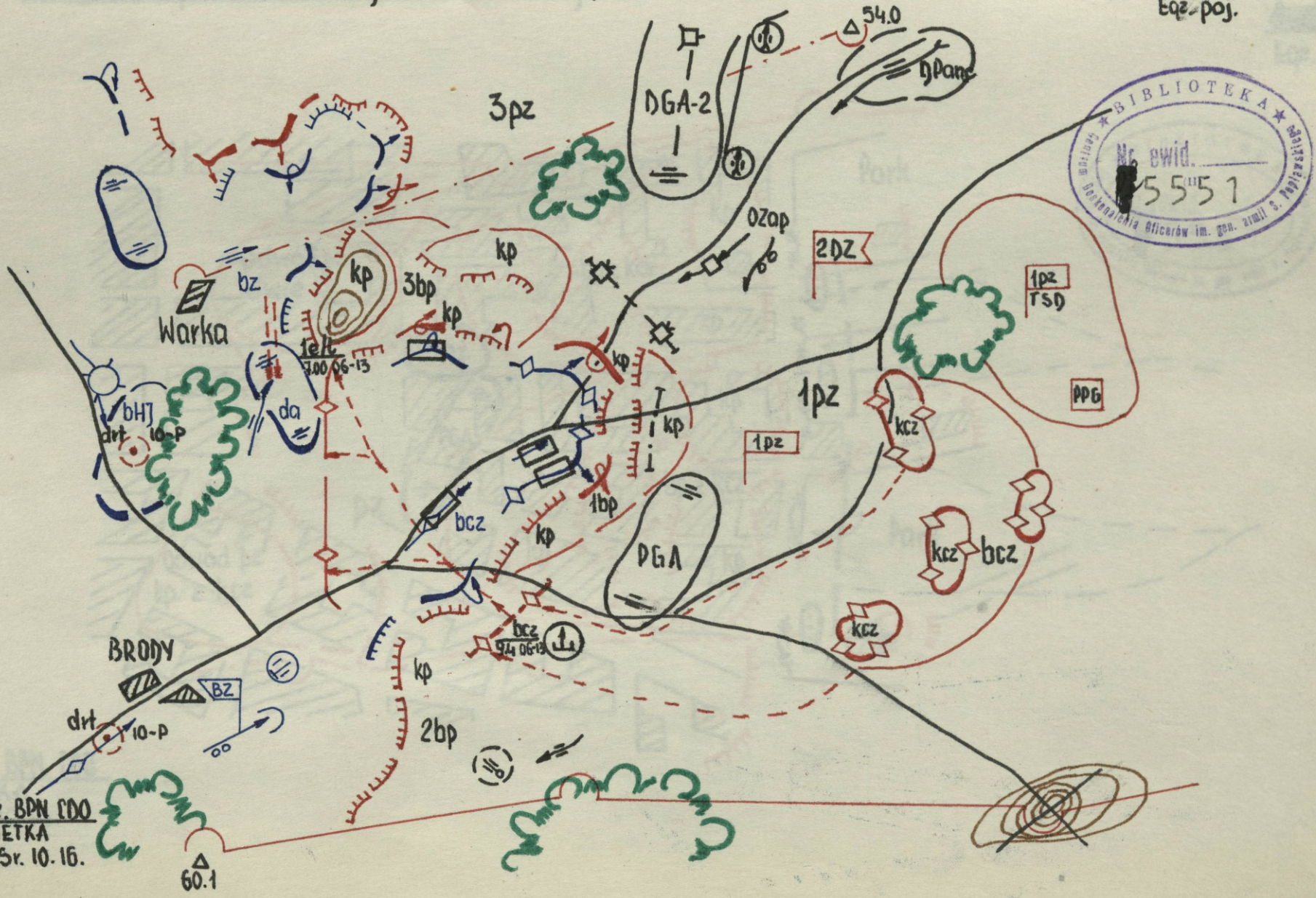
Wyk. w 1 egz. BDN CDO
Wyk. mit GETKA
Kr.Śl. B.K. 85.10.15
Nr pf 158

Zał. nr 5

[redacted]

Egz. poj.

Kontratak drugim rzutem pułku.

BIBLIOTEKA
Nr ewid. 5551
Centralnego Ośrodka Doskonalenia Oficerów im. gen. armii S. Poplawskiego

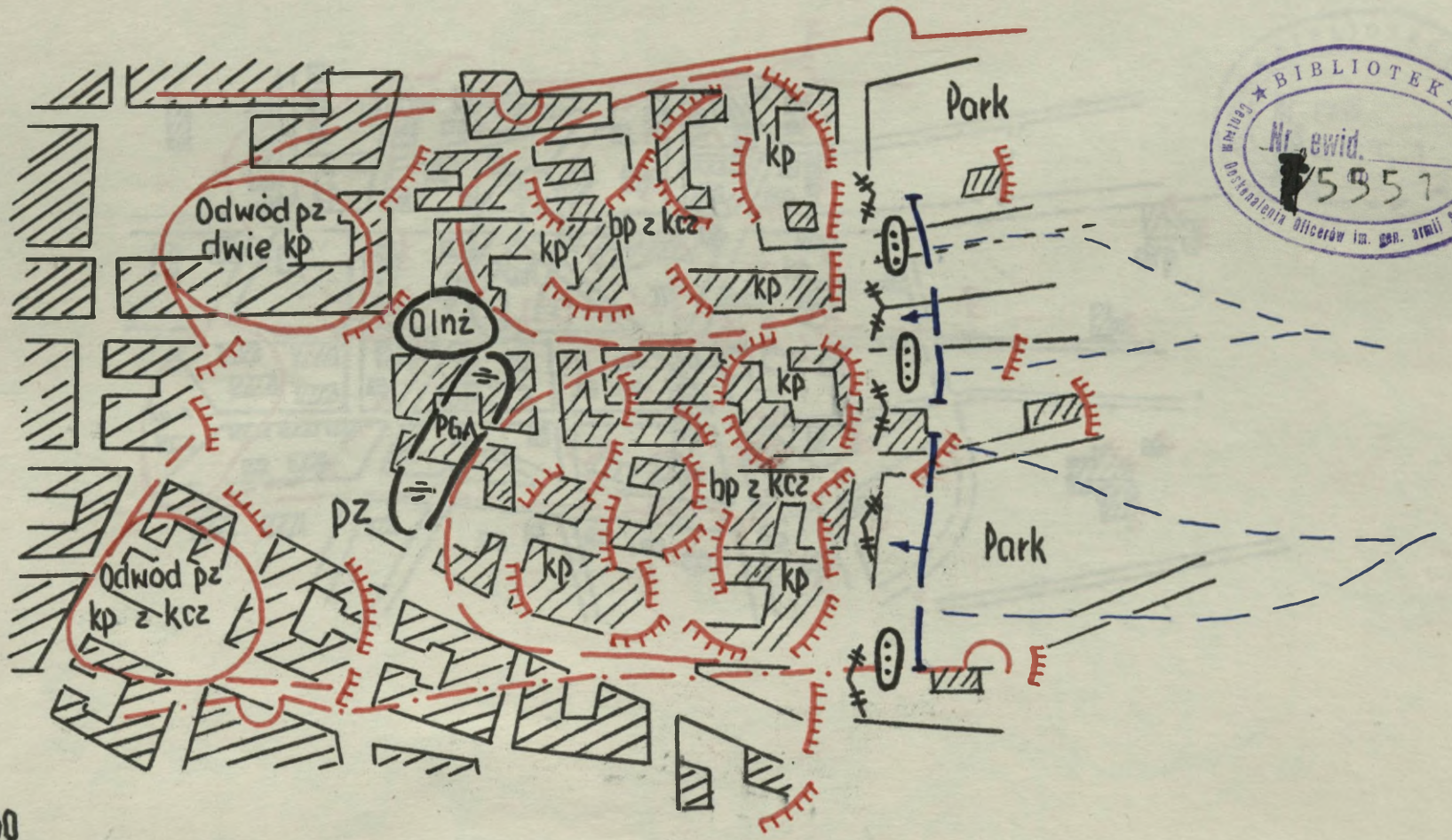
Wyk. w tegz. BPN CDO
Wyk. mjr GETKA
Kršl. B.1. 85r. 10.16.
Nr pf 156

Obrona pułku zmechanizowanego w mieście o zabudowie zwartej.

Zał. nr 6

[redacted]

Egz. poj.

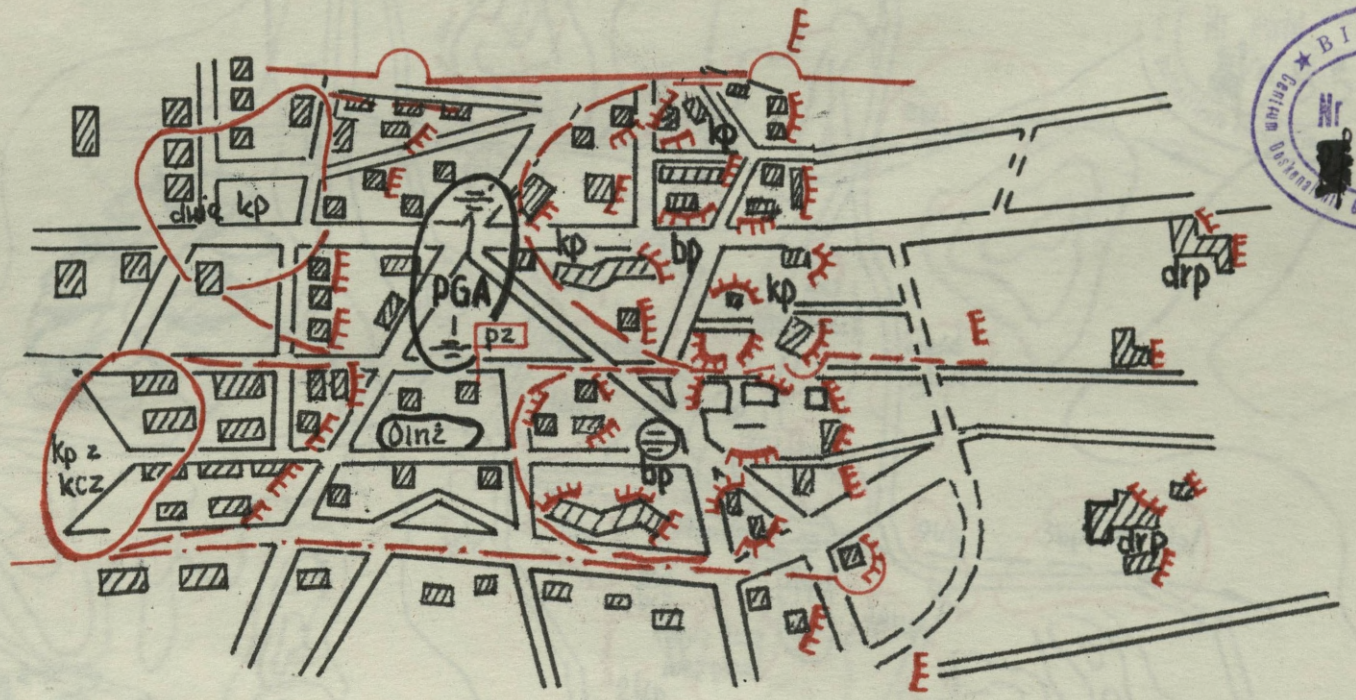

BIBLIOTEKA
Nr ewid. [redacted] 5951
Ośrodek Szkolenia Oficerów im. gen. armii S. Popławskiego

Wyk. w 1 egz. BPN CDO
Wyk. mjr GĘTKA
Krśl. B.L. 85.10.16.
Nr pf 154

Zał. nr 7
[redacted]
Egz. poj.

Obrona pułku zmechanizowanego w mieście o zabudowie luźnej

BIBLIOTEKA
Nr ewid.
[redacted]5551
Oficerów im. gen. armii S. Poplawskiego

Wyk. w 1 egz. BPN CDO
Wyk. mjł GETKA
Krśl. B.L. 85.10.16.
Nr pf 152

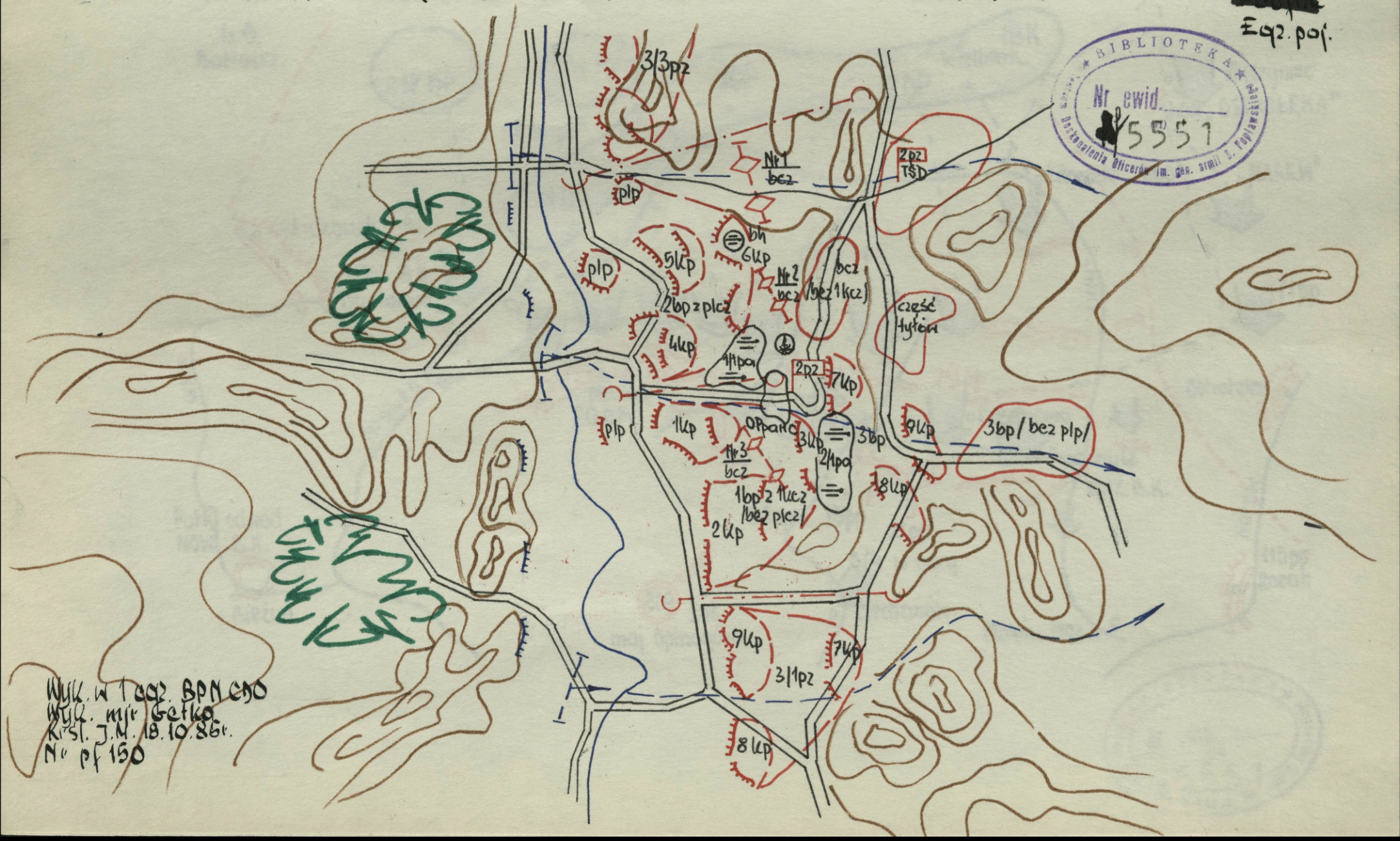
OBRONA PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO W GÓRACH

Załącznik nr 8

[redacted]

Egz. poj.

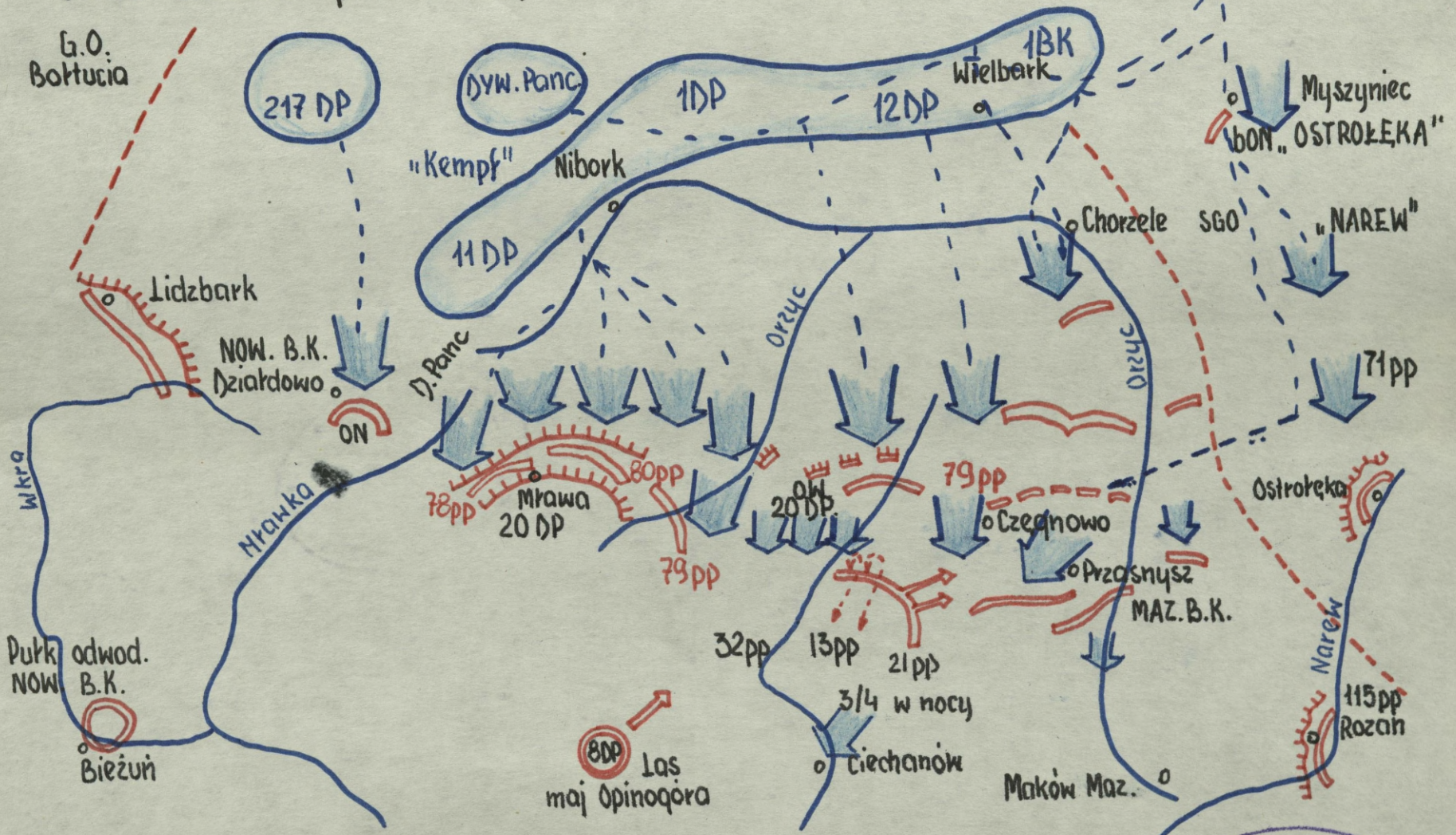
BIBLIOTEKA
Nr ewid. 5551
Doskonalenia Oficerów im. gen. broni S. Popławskiego

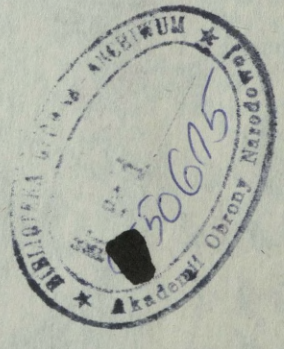
Wyk. w 1 egz. BPNCO
Wyk. mjr Getko
Kr. St. J.N. 18.10.86 r.
Nr pf 150

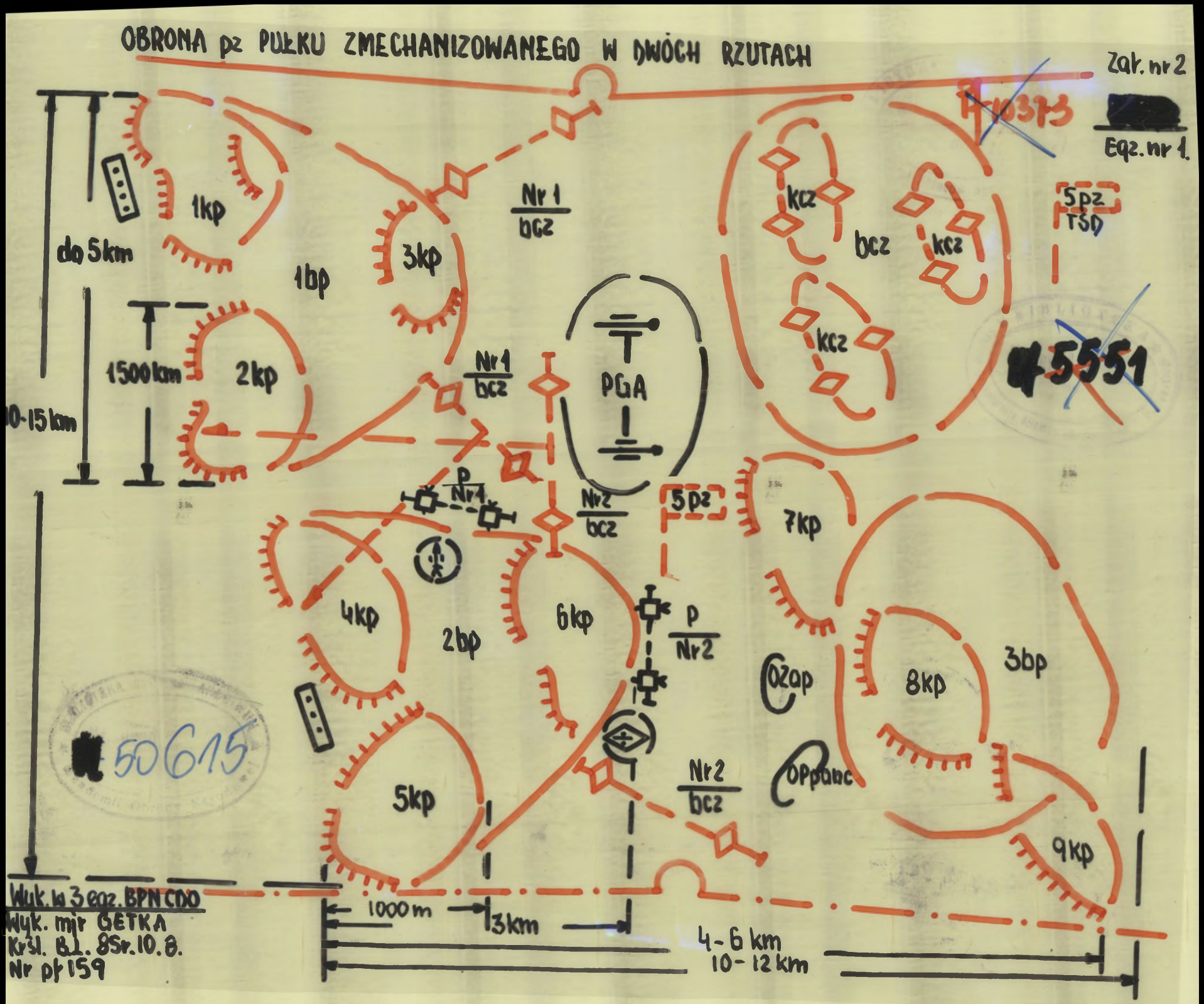
Zał. nr 9

Bitwa obronna pod Mrawą, w dniach 1-3 września 1939r.

BIBLIOTEKA
Nr ewid. (II) 5551
Centralna Biblioteka Oficerów im. gen. armii S. Popławskiego

Akademii Obrony Narodo

OBRONA pz PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO W DWÓCH RZUTACH
Zał. nr 2
Egz. nr 1.
1kp
do 5km
1bp
3kp
Nr 1
bcz
kcz
bcz
kcz
kcz
5pz
TSD
1500km
2kp
Nr 1
bcz
PGA
10-15km
P
Nr 1
Nr 2
bcz
5pz
7kp
4kp
2bp
6kp
P
Nr 2
3bp
8kp
OZap
5kp
Nr 2
bcz
OPPanc
9kp
1000m
3km
4-6 km
10-12 km
Wyk. w 3 egz. BPN CDO
Wyk. mjr GĘTKA
Kr.Sł. Bl. 8Sr. 10. 8.
Nr pf 159

OBRONA PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO W MIEŚCIE O ZABUDOWIE ZWARTEJ.

Zał. nr 6
[redacted]
Egz. 1.
Pf10373
[redacted]5551

[redacted]50613

Wyk. w 3egz. BPN CDO
Wyk. mjr GĘTKA
Krśl. B.I. BSr. 10.16
Nr pf 153

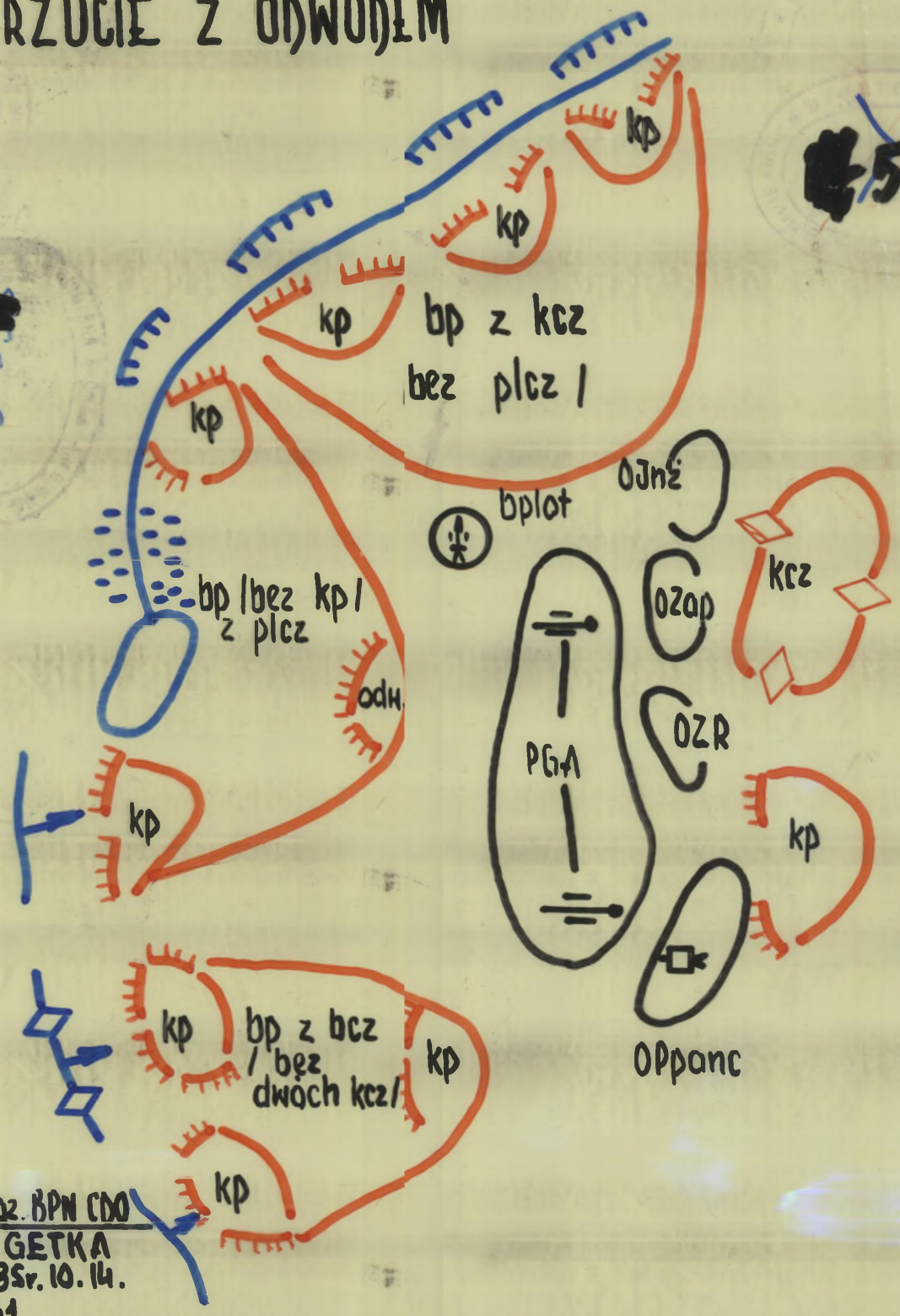
Zak. 3

Egz. nr 1.

UGRUPOWANIE BOJOWE pz W JEDNYM RZUCIE Z ODWODEM

Pf 10373

5551

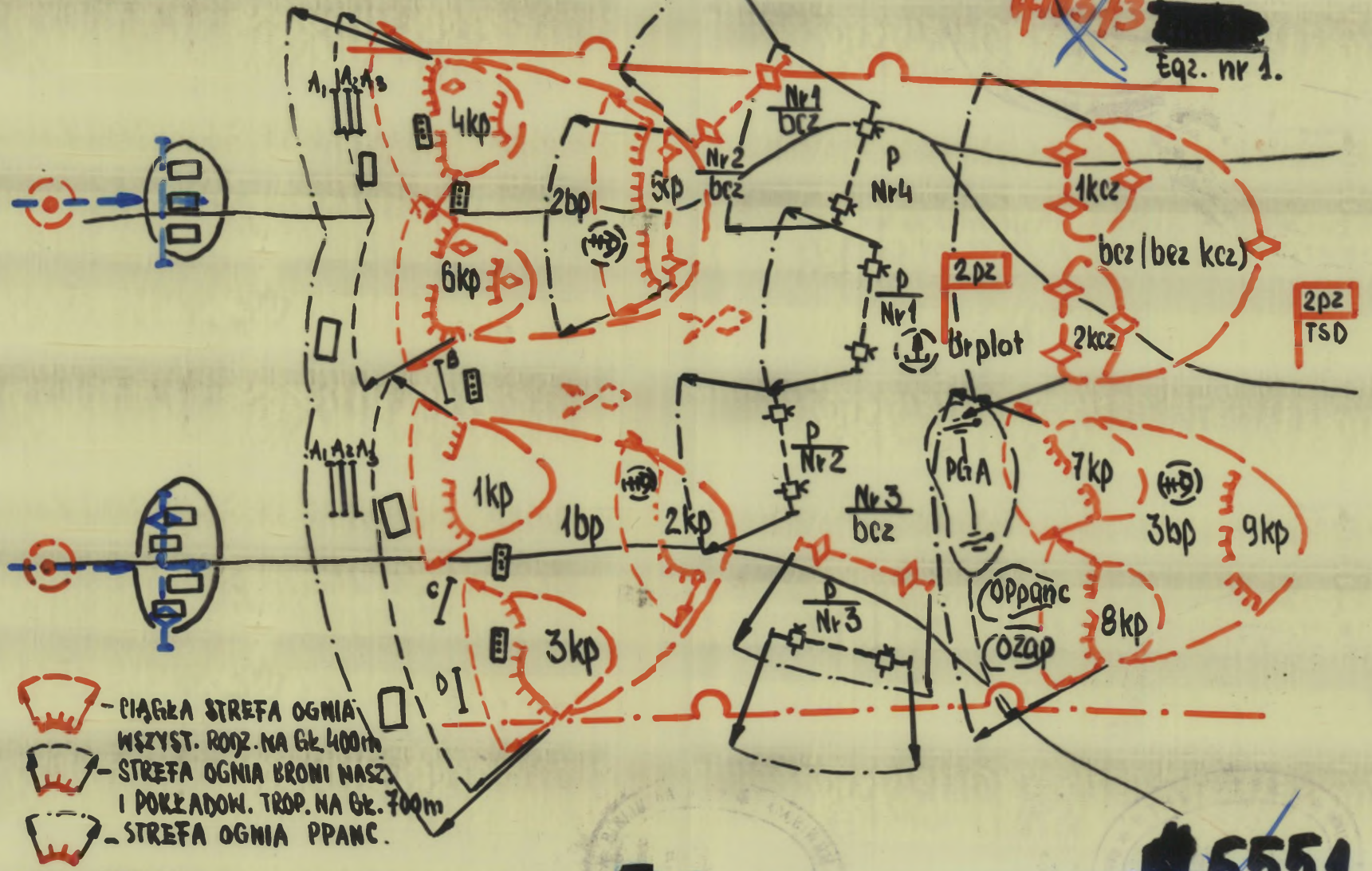

Dyk. w Zeqz. BPN CDO
Dyk. maj GETKA
rśt. B.L. 85r. 10.14.
Nr pf 161

System ognia pułku zmechanizowanego w obronie

Zał. nr 4

Egz. nr 1.

[redacted] 50615

[redacted] 5551

[redacted] uk. w 3 egz. BPN CDO
[redacted] gk. mjr GIETKA
[redacted] śl. B.L. 85r 10.21.
[redacted] r pf 157

OBRONA PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO W GÓRACH

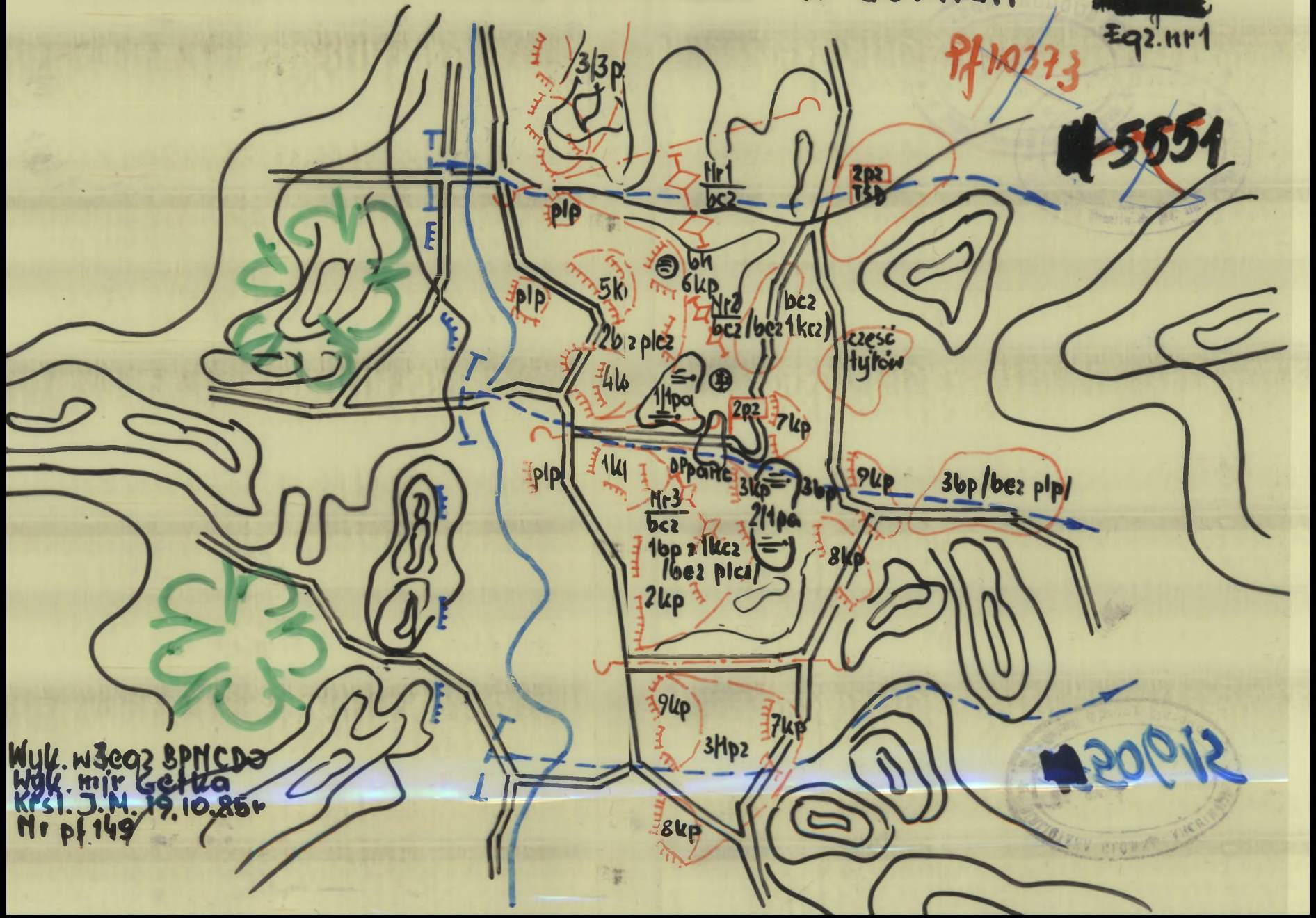
2at. nr 8

[redacted]

Eq2. nr 1

Pf 10373

[redacted] 5551

Wyk. w 3 egz BPMCDo
Wyk. mjr Getka
Krśl. J.M. 19.10.85r
Nr pf 149

[redacted] 20/12

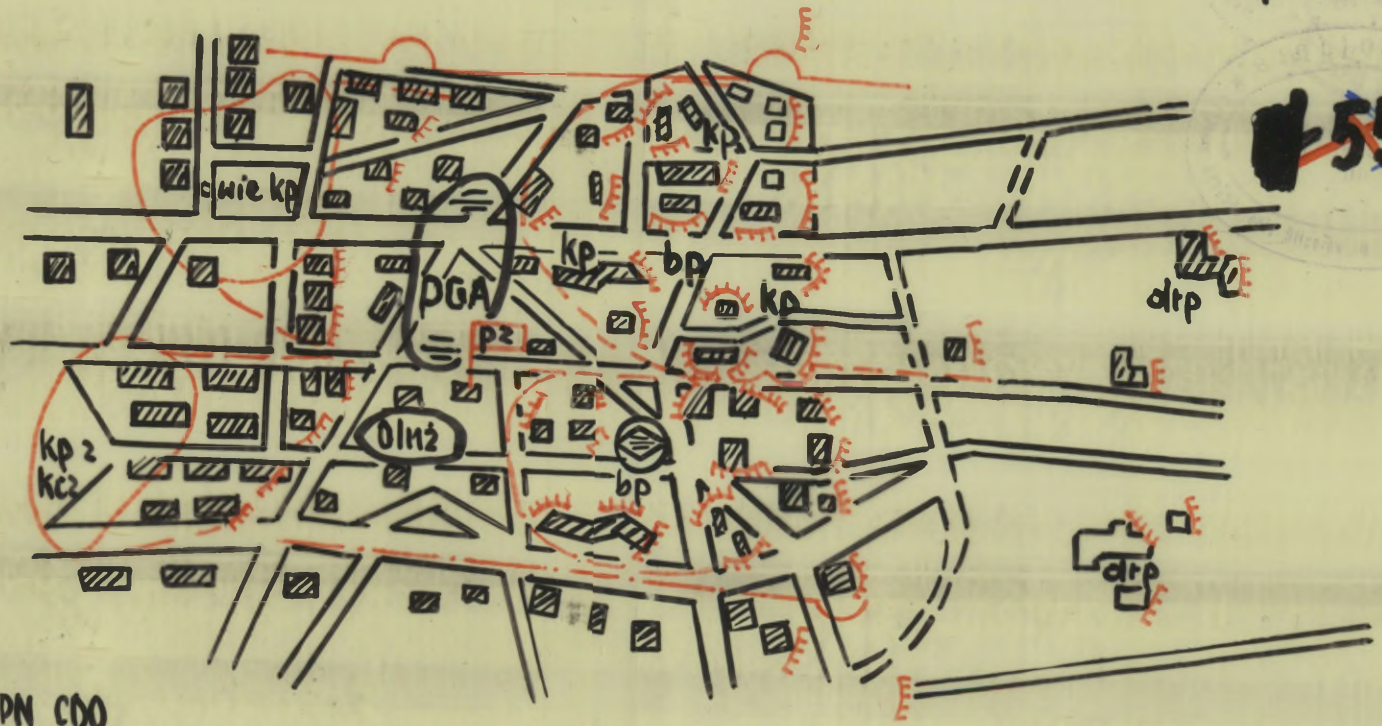
Obrona pułku zmechanizowanego w mieście o zabudowie luźnej.

Zał. nr 7.

[redacted]

Egz. nr 1 ~~7/10373~~

[redacted]5551

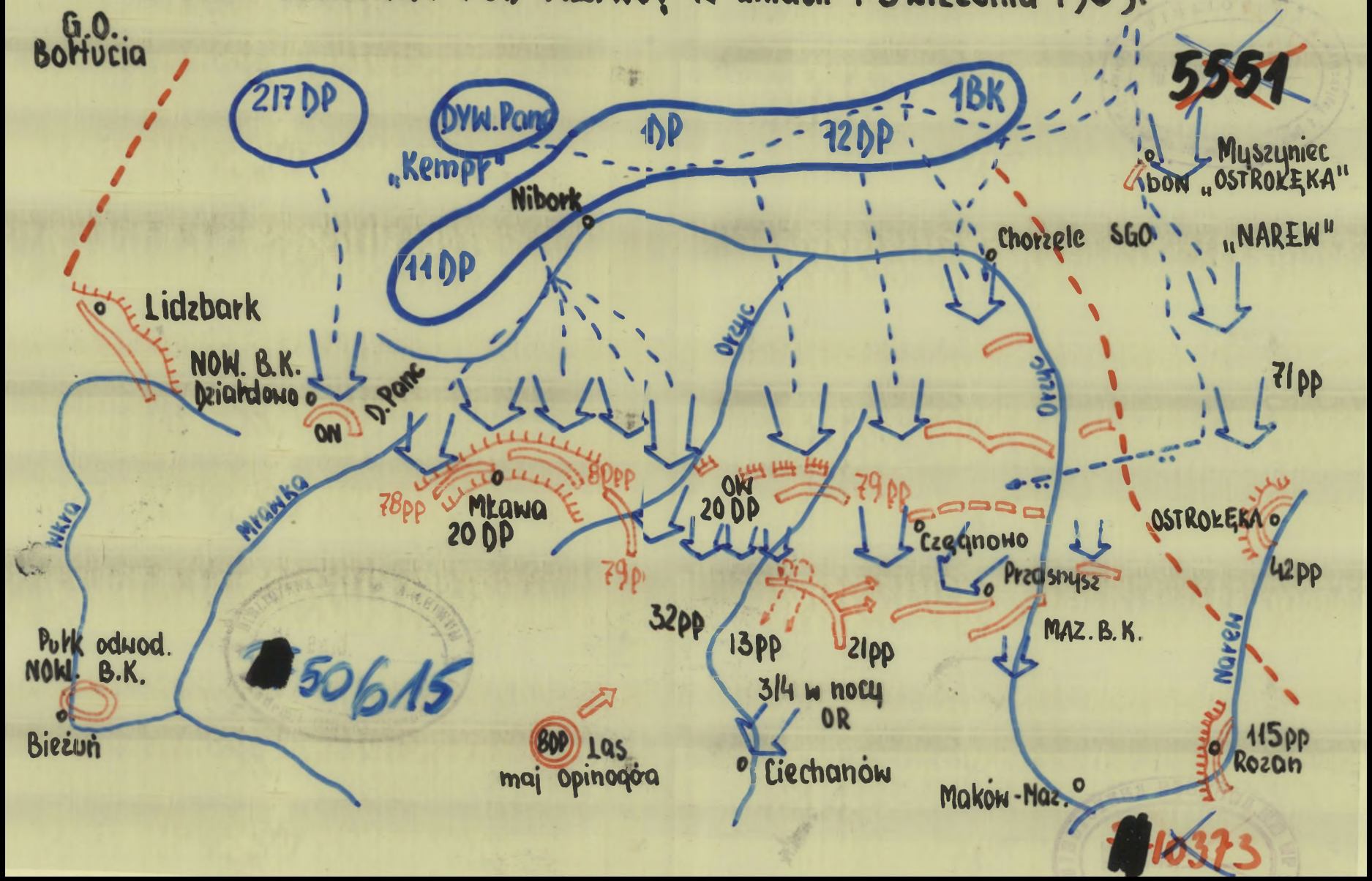

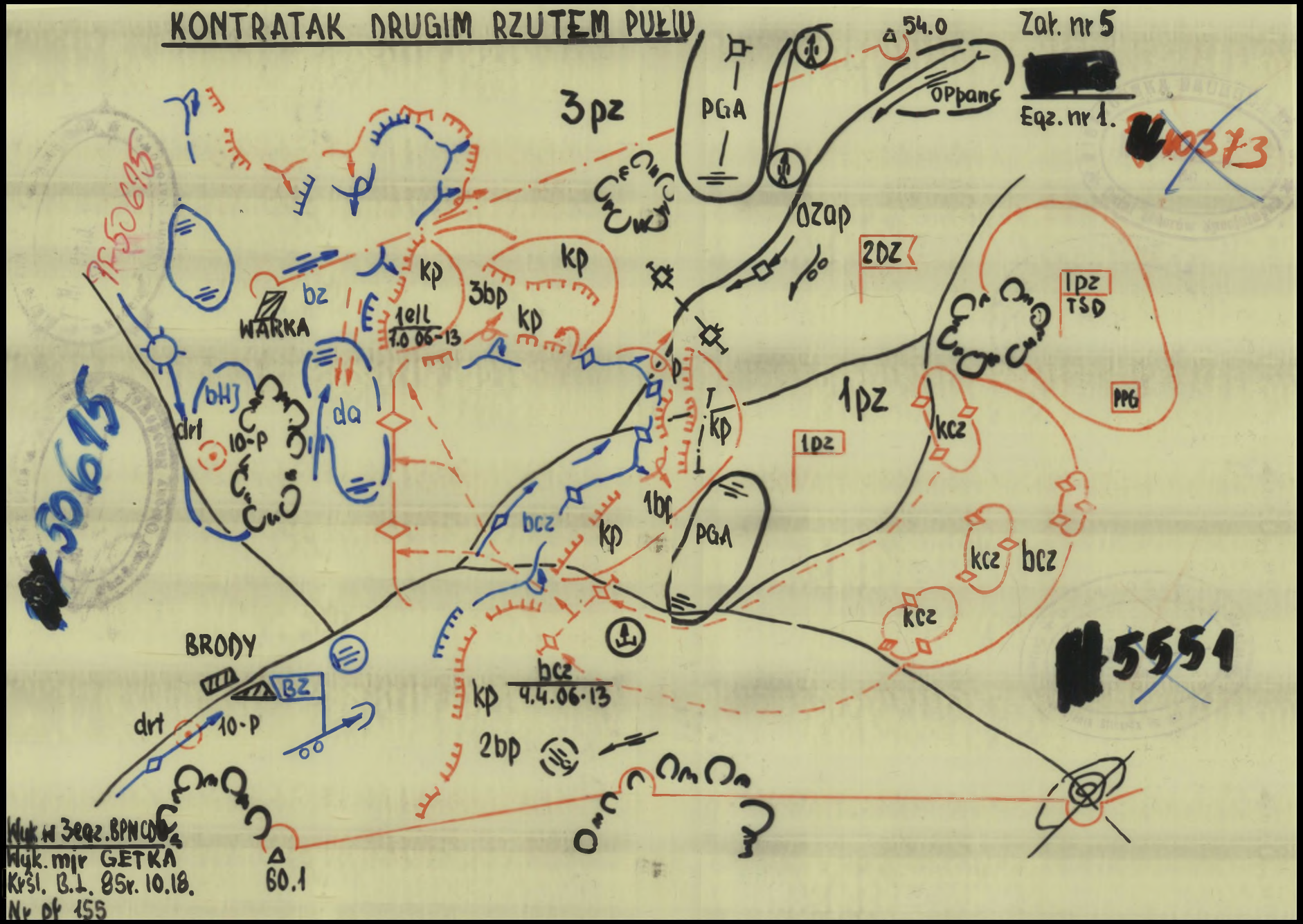
Wyk. w 3 egz. BPN CDO
Wyk. mjr GETKA
Kr.Śl. M.J. 85.10.22.
Nr pf 151

[redacted]50615

BITWA OBRONNA POD MŁAWĄ w dniach 1-3 września 1939r

Zał. nr 9.

KONTRATAK DRUGIM RZUTEM PUŁKU
Zał. nr 5
Egz. nr 1.
54.0
3pz
PGA
OPpanc
OZap
2DZ
1pz
TSD
PPG
kcz
bcz
WARKA
bz
kp
3bp
1pz
1bp
2bp
BRODY
BZ
drt
10-P
60.1
4.4.06-13
7.0 06-13